

České slovo

MASARYKŮV ODKAZ

Tato stránka obsahuje výběr Masarykových myšlenek a názorů, které vyjádřil ve svých publikacích či vyslovil při různých příležitostech. Jeho výroky jsou zkráceny a upraveny tak, aby podstata a smysl jeho myšlenek vynikly jasně a co nejvíce srozumitelně, ale jejich původní základ zůstává nezměněn.

Můj původ

a idea československé jednoty

Či rodinným, či rodovým původem som Slovák. Narodil som sa v Hodoníne, môj otec pochádzal z Kopčian. Mať moja pochádzala z Hustopeče, teda nemeckej obce, ačkoľvek snáď už za mojích časov väčšina občanov vedela vraveť aj po „moravsky“; rodina z matkinej strany vravela dobre po „moravsky“, a sice preto, lebo rodičia mojej matky prišli z Hanej a strýc môj, u ktorého som žil dva roky, bol Slovák z Čáhnova. O svoj ďalší rodokmen som sa nestaral; myslím, že som po krvi čistý Slovák, bez prímiesov maďarských, alebo nemeckých, hoci matka v mladosti lepšie vedela hovoriť nemecky ako česky. Neskôr sa počestila úplne a doma rozprávali sme sa vždy po česky.

Prvý záblesk, ale len záblesk, národného citenia zažil som v Čekoviciach vplyvom pátera Satoru, v kostole. Až v brnenskom nemeckom gymnásiume oboznámil som sa s národnostným protivenstvom, jestvujúcim medzi Čechmi a Nemcami.

Prechodím konečne k dobe, v ktorej som už vystupoval politicky. V Prahe. Môj program bol hneď československý. Keď som propagoval československé spojenie najprv v užšom kruhu známych — ako málo som našiel porozumenia! Nedať som sa odstrašiť. V časopise „Naše Doba“ pestoval som československú rubriku a rovnako aj list „Čas“ hájil program československý.

Politicky formuloval som tento program svojím bojom za prirodzené právo: ja nezavrhol som štátoprávny program, ale privodil som štátné právo do súladu s právom prirodzeným. To znamená, že český štát, historicky zachovaný, musíme rozšíriť o svoj prirodzený národný doplnok, Slovensko. Tu korení program úplnej samostatnosti československého štátu.

Kládol som veľkú váhu na to, aby sa otázka jazyková nepozdvihovala: nech si Slováci píšú, ako chcú. Hlavná vec je v tom, že v skutočnosti sme jedno, lebo každý Slovák rozumie Čechovi a Čech Slovákov.

Veľká vojna 1914 r. spečatila československý program. Nie len zahraničné kolónie, ale aj národ doma v zemiach českých a na Slovensku prijal tento program. Verím, že v Čechách a na Slovensku program československého sjednotenia je trvácný. Kto len trochu myslí politicky, nemôže priznať dosavadné rozštiepenie. Sjednotenie je v záujme Čechov a Slovákov.

Nachodia sa ľudia, ktorí si myslia, že by Slovensko mohlo byť samostatné. Take mienky boli aj niektorí Rusovia, slavianofilovia. Boli aj v Čechách aj na Slovensku. Moje presvedčenie je nielen díky citový dôvod, ale presvedčenie založené na úvahe o celej politickej situácii, je, že Slovensko, zanechané sebe samému, ťažko by mohlo odolať maďarskému náporu. Tvrdím po veľmi zralom uvážení, že ako Slovákom, tak aj

nám Čechom bratské spojenie v jeden štát je najvyhodnejšia štátna forma. Ale ja som na toľko slavianofil, že pripúšťam s Havlíčkom, že na Slovensku je najrýdzejšia časť nášho spoločného národa, že na Slovensku je srdce nášho československého národa.

Národní obrození

První z našich buditelů byl Dobrovský. Tento člověk, který psal německy, který myslel, že český národ je mrtev, byl buditelem, protože národ miloval. Dobrovský byl pravý rytíř ducha. Přičila se mu každá nepravda, a zejména se mu

ČESTMÍR JEŠINA

protivila každá neupřímnost a nemůžnost, která se vyskytovala v našem táboře v domnělém zájmu vlastní a které jsme se dosud k vlastní škodě nezbavili. Bylo přímo pozhledným, že už u kolébky našeho obrození stál tak čestný a kritický duch a vedl mladší pokolení.

Malý národ může dělat to, co řekl Palacký: sbírat všechny síly a sílečky. Musíme soustředit své síly. Ale to neznamená mrtvou, vše ubíjející svornost, to musí být svornost vnitřní, která rozděluje síly podle sil, která využívá každého talentu, která individualizuje. Co žádáme od samosprávy je poctivost, řádné plnění všech úkolů: tím musí začít každý sám u sebe. Jen když každý z nás bude individuem, které zná své povinnosti, a když se sjednotíme, pak to půjde.

Malost nespočívá v geografii, ale v lidech, charakterech, mravech. Světovost nezíská se jen obvyklým cestováním, oficiálním stykem mezinárodním a mezistátním, nýbrž duchovním pohroužením se v život jednotlivců, národů, lidstva.

Někdy je svornost nutná, ale dělat ze svornosti dogma, znamená být pro duchovní smrt. Zlo není v tom, že se pro pravdu roztupujeme na různé tábory, ale je v tom, že tábory si osobují samospasitelnost pravdy absolutní a že ve jménu té pravdy sahají po meči.

Kritika, criticismus, je podmínkou nejen vědění, ale i demokratické rovnosti a svobody. Bez kritiky, bez veřejného mínění není vědění, není demokracie. Zcela správně byla demokracie nazvána obdobím diskuse.

Mně šlo o to národ odrakoušit ještě za Rakouska, a to na celé čáře. Cítil jsem svůj boj jako odpor proti politické a kulturní uzavřenosti, zaostalosti, kocourkovství: sváděl jsem boj na dvou frontách, proti Vídni a proti Praze.

Česká otázka je mi otázkou po osudech lidstva, je mi otázkou svědomí. Věřím s Kollárem, že historie národů není nahodilá, nýbrž že se v ní projevuje určitý plán Prozřetelnosti, a že je tedy úkolem historiků a filozofů, úkolem každého národa, tento světový plán poznat a určit v něm své místo a podle toho poznání postupovat.

Boj za československou samostatnost

My Čechové a Slováci nemohli jsme v tomto světovém boji stát stranou; museli jsme se rozhodnouti proti Rakousku-Uhersku a Německu, a museli jsme vystoupit, neboť celá naše historie, její obsah a smysl, vede nás k mocnostem demokratickým. (Dokončení na straně 4)

Václav Havel znovu ve vězení

Sezóna politických procesů v Československu — sezóna hanby čs. justice — začala 21. února 1989, kdy u Obvodního osudu pro Prahu 3 v Jagellonské ulici na Žižkově stál před senátem, jemuž předsedala dr. Helena Hlavatá, Václav Havel, obžalován z trestného činu podněcování a z trestného činu ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele.

Už před osmou hodinou ráno přišli četní občané před soudní budovu, aby Václava Havla pozdravili, až ho přivezou k soudu. Čekali marně, neboť ten byl už do soudní budovy dopraven několik hodin před tím. Lidé — mohlo jich být tisíc — nicméně Havlovi zatleskali, když ho viděli ve výstupu, jímž byl vezen do soudní síně. Kolem osmé začala policie dav rozhánět „tady nemáte co pohledávat“ a vyzývala, aby se lidé legitimovali. Auta Veřejné bezpečnosti se psy křižovala ulicí, některá místa v sousedství soudu obsadili příslušníci StB. V soudní budově bylo schodiště až do druhého patra zaplněno návštěvníky.

V procesu vypovíдалo sedm svědků, z nichž jsou známa jména jen dvou: Martina Palouše a Davida Kabzana. Ten měl dosvědčit, že se na základě Havlovy výzvy chystal jít na Václavské náměstí, ale na dotaz soudce, zda tam byl, to popřel a řekl, že dřívější výpověď z něj byla vymáčena. Jiný svědek, příslušník

Veřejné bezpečnosti, na dotaz, zda byl osobně přítomen tomu, když Václav Havel vyzýval k nepokojům, řekl: „No, když to takhle jde, tak to ne.“ Havlův bratr Ivan, který byl soudnímu líčení přítomen, řekl, že všechna svědectví — ať ústní nebo písemná — byla slabá, neprůkazná.

Odpoledne — po řečech státního zástupce a obhájce — dostal slovo i Václav Havel. Dovolal se toho, že jeho jednání byl přisuzován protistátní a protisocialistický charakter, ale tato slova už dávno ztratila sémantický smysl, stala se jen hanlivou nálepkou, kterou se označují nepohodlní občané. „V různých fázích svého života byli těmito slovy charakterizováni dokonce i tři generální tajemníci KSČ: Slánský, Husák a Dubček.“ Dnes jsou tak etikování Charta 77 a další nezávislé iniciativy, a to jen proto, že jsou vládě nepříjemné a ta cítí potřebu nějak je diskvalifikovat. Havel se potom rozhovořil o činnosti Charty za minulých dvanáct let, o jejím násilném zákonném působení. „Přiznávám se k jedné věci: v pondělí 16. ledna jsem chtěl opustit Václavské náměstí ihned poté, co budou u sochy sv. Václava položeny květiny k uctění památky Jana Palacha. Setrval jsem tam nakonec přes hodinu hlavně proto, že jsem nevěřil svým vlastním očím. Stalo se totiž něco, co by mě

bývalo ani ve snu nenapadlo. Zcela zbytečný zásah Bezpečnosti proti těm, kteří chtěli v tichosti a bez jakékoli publicity květiny k soše položit, vytvořil se okamžitě ze zcela nahodilých chodců protestující dav. Uvědomil jsem si najednou, jak hluboká asi musí být občanská nespokojenost, když se toto mohlo stát. Obžaloba cituje můj výrok na adresu státních orgánů, že situace je vážná. Řekl jsem našim představitelům dokonce, že je vážnější, než si myslí. 16. ledna jsem náhle pochopil, že je vážnější, než jsem si myslel já sám. Jako občan, kterému záleží na tom, aby se naše země rozvíjela v míru a pokoji, pevně věřím, že si státní moc, z toho co se stalo, vezme konečně poučení a zahájí důstojný dialog se všemi složkami společnosti a nikoho nebude z tohoto dialogu vyřazovat s tím, že ho bude označovat za antisocialistu. Pevně věřím, že se státní moc přestane konečně chovat k nezávislým iniciativám jako ošklivá dívka, která rozbíjí zrcadlo v domněni, že je vinno jejím vzhledem. Proto také věřím, že nebudu znovu bezdůvodně odsouzen.

Necítím se vinnou, nemám čeho bych litoval a budu-li potrestán, přijmu svůj trest jako oběť dobré věci, oběť, která je nicotná ve světě absolutní oběti Jana Palacha, jejíž výročí jsme si chtěli připomenout. (Dokončení na straně 2)

Svět stojí za Václavem Havlem

Nová etapa případu Havel začala už v době, kdy se proces ještě konal, před Havlovým odsouzením. V úterý 21. února ve tři odpoledne uspořádala Konfederace za nezávislé Polsko v Krakově na Mickiewiczově náměstí manifestaci proti procesu, inscenované v Praze s Havlem.

„Propustte Václava Havla,“ žádaly transparenty. Kromě zástupce pořádkové organizace promluvil i člen oblastního výboru Solidarity.

Už večer, několik hodin po vynesení rozsudku, začaly pršet do Prahy protesty nejrozmanitějších organizací i významných jednotlivců. Ve Washingtonu členové americké komise pro bezpečnost a spolupráci v Evropě kritizovali, že v Československu dochází k politickým procesům, poslanec Hoyer spolu se senátorem Denonceni navrhl Havla na Nobelovu cenu míru. Warren Zimmermann, vedoucí americké delegace na následné konferenci ve Vídni, řekl, že „čs. vláde je třeba dát

najevo, že nedosáhne lepších vztahů se Západem, dokud nepřestane se svou represivní politikou“.

V Holandsku poslanci parlamentu za rozpravy o Československu se dohodli, že za současnou situaci nemohou podporovat přátelské vztahy Československu a odřekli plánovanou návštěvu čs. parlamentní delegace, která měla přijet do Holandska v květnu.

Zástupce západoněmeckého ministra zahraničí Helmut Schaefer prohlásil na tiskové konferenci v Bonnu, že vlády v zemích, jako je Československo, by si měly uvědomit, že represivní akce, jako byly pražské procesy, podřývají úsilí o reformu a zvyšují neklid.

Demokratický svaz maďarských vědeckých pracovníků, nezávislá odborová organizace, v otevřeném listu čs. intelektuálům protestoval proti procesu s Václavem Havlem a odsoudil politické procesy.

Federální vláda a ÚV KSČ dostaly

společný protest padesáti socialistických starostů z padesáti západoněmeckých měst.

Několik článků v čs. režimním tisku bylo nadepsáno „Kdo je Václav Havel?“ Západoněmecký Stuttgarter Zeitung odpověděl: Je to nejspěšnější český dramatik, který se nesmí ve své vlasti hrát. Po deseti letech se nebojí kritizovat mocné, i když za to musí trpět. Je autorem českým divadelních her v tradici absurdního a groteskního divadla — a podílí se sám jako aktér v absurdním divadle, které se odehrává v přítomnosti...

„V době, kdy srovnatelné osobnosti opozice, jako je Andrej Sacharov v Sovětském svazu nebo Lech Walensa v Polsku,“ napsal newyorský Newsday, „mají normální aktivní kontakty s komunistickým vedením, jež jim dává najevo zdvořilý respekt, režim v Praze je zřejmě rozhodnut počínat si jako muzeum stalinismu.“

V mnichovském deníku Süddeutsche Zeitung výmluvný nápis „Procesy místo perestrojky“ vystihuje situaci v Československu, kde se stará garda normalizátorů pokouší Václava Havla a jiné mluvčí opozice umlčet.

Prezidentu Husákovi poslala polská sekce mezinárodního PEN—Klubu apel, aby Václava Havla propustil z vězení, protože je „hluboce znepokojena osudem našeho vynikajícího kolegy“.

V rozhovoru, který poskytla rakouskému rozhlasu, vyslovila paní Olga Havlová o zdraví svého manžela. Havel, odsouzený ve druhé nápravné skupině, nedostává pravidelné lékařské ošetření, pouze studenou vodu a je izolován od ostatních vězňů.

(Dokončení na straně 2)

Druhý politický proces

Lednová manifestace za Jana Palacha na Václavském náměstí v Praze byla 21. února 1989 předmětem soudního jednání nejen s Václavem Havlem, ale — u Obvodního soudu pro Prahu 2 — ještě s dalšími sedmi nezávislými aktivisty. Prokurátor jim kladl za vinu, že se dopustili trestného činu pobuřování. Spáchali jej tím, že přišli k soše sv. Václava položit květiny, aby uctili Palachovu památku. Proces s nimi se protáhl na dva dny. Rozsudek vynesl soudce dr. Těšík až ve středu 22. února v devět hodin večer. Při výměře trestů se

soudce celkem přidržel návrhů státního zástupce dr. Jakerleho.

Nepodmíněně byli odsouzeni Ota Veverka na dvanáct měsíců odnětí svobody, Jana Petrová na devět měsíců. K peněžitým trestům a k trestům s podmíněným odkladem byli odsouzeni David Němec, Jana Šternová, Petr Placák, Šáša Vondra a Stanislav Pelc.

Dana Němcová, matka odsouzeného Davida, byla pro onemocnění ze soudního líčení vyloučena a její případ se projedná později samostatně. (Pokračování na straně 2)

Akademická pocta Janu Miliči Lochmanovi

Nejstarší skotská univerzita v St. Andrews udělila ve středu 7. března při slavnosti ke 450. výročí založení své koleje St. Mary's čestný doktorát teologie českému teologovi a bývalému rektorovi univerzity v Basileji, Janu Miliči Lochmanovi.

Ve zdůvodnění se praví: „Profesor Jan Milič Lochman je pokládán všeobecně za jednoho z nejvýznamnějších teologů na evropském kontinentě. (...) Jeho zájem o ekumenické hnutí ho přivedl k členství v celé řadě ekumenických komisí a výborů, v posledních letech zvláště v komisí pro víru a řád, jejíž práce se zúčastňují i oficiální představitelé katolické církve. (...) Hrál vedoucí roli v křesťansko-marxistickém dialogu, rozsáhle publikoval v češtině, němčině i angličtině a je žádaným řečníkem na významných akademických konferencích na celém světě.“

Prof. Lochman je už čestným doktorem univerzity v Aberdeenu a nositelem několika mezinárodních vyznamenání, především ceny Jakoba Buckhardta, která mu byla udělena v roce 1987.

Výročí okupace před padesáti lety

Před padesáti lety, v první polovině března roku 1939, se v Československu dýchalo těžko. Druhá republika, ochromená mnichovským diktátem — třetina českých zemí byla ztracena a přivtělena k Německé říši — se nemohla vzpamatovat ze zasažených ran. Prezidentem republiky byl od 30. listopadu 1939 dr. Emil Hácha, ministerským předsedou Rudolf Beran. Vláda marně žádala velmocí, aby splnily slib, daný v Mnichově, a zaručily nové hranice československého státu. Když ministr zahraničí dr. Chvalkovský poslal šéfa svého kabinetu Masaříka, aby v Berlíně urgoval garancie nových hranic, Německo to 28. února stroze odmítlo. Německý tisk i rozhlas pokračovaly v útocích na Československo a zejména na Čechy, jež obviňovaly, že se dopouštějí vůči Němcům v Československu násilí, žhářství a pogromů.

Z Berlína vůbec přicházely jenom zlé zprávy. Hitler, nespokojen ani s obrovskými územními zisky, dával najevo, že se mu počínání vlády v Praze a Čechů nelíbí. Vytykal, že se politická linie vlády radikálně nezměnila, že stále ještě panuje starý kurs. Nejvíce ho zlobilo, že vláda nezavedla a nezačala uplatňovat norimberské zákony proti židům.

Nacistický říšský režim koncem února a začátkem března štvál autonomistické radikální živly na Slovensku proti Čechům a proti židům. Ale současně schvaloval zátky pražské vlády proti přehmatům na Slovensku. Hitlerovu režimu šlo o rozbití Československé republiky a když se to nedařilo přes Prahu, šel na to Berlín přes Bratislavu. Tam se našli ochotnější činitelé k rozbití republiky. Napřed Tuka a Ďurčanský, později Tiso jeli do Berlína k hospodářským poradám bez vědomí čs. vlády a za zády téže vlády jednali Hitlerovi blízcí spolupracovníci v Bratislavě se členy slovenské vlády. Úklady Tisovy vlády proti Československu byly odhaleny při norimberském procesu.

Za toho rozhrávaného stavu věci povolal Hitler 14. března 1939 prezidenta dr. Emila Háchu do Berlína. Podle protokolů dal původně podnět k setkání prezident dr. Hácha. Měl v úmyslu informovat Hitlera o důvodech, proč vláda zakročovala na Slovensku a chtěl ho ujistit, že čs. vláda i lid mají nejlepší vůli žít se všemi sousedy v dobrém poměru. Hácha se rovněž hodlal bránit nevlídnému tónu německého tisku a rozhlasu.

Hácha, provázen několika čs. diplomaty, jel 14. března do Berlína vlakem. Dorazil tam pozdě večer. Přímou z nádraží byl dovezen do budovy kancléřství, kde ho v 11 hodin večer chladně pozdravili maršál Göring a ministr zahraničí von Ribbentrop. Hned po uvítání začali Háchu napadat, že nebrání útokům na Němce v Československu, že trpí, aby se pokračovalo ve starém zaměření politiky. Vyžývali Háchu — několik hodin marně — aby podepsal kapitulaci. Potom zasáhl do jednání sám Hitler. Podrobil 66 let starého prezidenta křivočernému výslechu nejhrubšího zrna, volal ho k odpovědnosti za „násilí“ na Němcích, nadával na Čechy. A znovu a znovu ho vybízel, aby podepsal dokument, který ležel na stole a podle něhož „Čechy a Morava byly odevzdány do ochrany Vůdce Adolfa Hitlera“.

JUDr. Břetislav Morávek, právník, který od konce roku 1937 působil v čs. ministerstvu zahraničních věcí jako zástupce šéfa protokolu, byl členem delegace, která provázela dr. Háchu do Berlína. Ministr Chvalkovský umís-

Konec studené války —

Bylo to 15. února 1989: Na Mostě (afgánsko-sovětského) přátelství u Termezu překročil sovětsko-afgánské hranice velitel sovětských okupačních sil v Afghánistánu generál-poručík Boris Gromov symbolicky jako poslední voják — s květinami v rukou, doprovázen svým synem. Skončila tak devítiletá sovětská intervence v Afghánistánu. Jak se později ukázalo, byla to typická sovětská „Potěmkinova vesnice“, protože generál Gromov přešel hranice s předvojem ustupujících sovětských sil už den předtím, aby pak příští den opakoval svůj teatrální přechod před sovětskými a jinými kameramany.

Moskva zřejmě stále s touto oblastí, vedoucí k Perskému zálivu počítá, protože, jak se ukázalo, dodala afghánské „Rudé armádě“ dost zbraní, tanků i letadel, aby komunistický režim v Kabulu ještě nějaký ten měsíc vydržel. Mezitím sovětský ministr zahraničí Ševardnadze si odskočil do Teheránu, aby si přátelsky popovídal s Ajatolou Chomeinim a ujistil ho,

že jeho vražedné a teroristické plány proti Američanům a Britům Gorbačovovi a jeho glasnosti nijak nevdají.

Mezitím další osud Afghánistánu je, jak se zdá, stále ve hvězdách. Mudžahedýni byli jed-

začátek konce komunismu ?

notní jen, pokud měli společného nepřítele v Moskvě. Pokud jde však o případný nový vládní systém v Kabulu, nemohou se dohodnout. Většinu v domácím a zahraničním odboji mají zřejmě islámští fundamentalisté a ti nemají k Chomeinimu v Teheránu daleko.

Odchod Sovětů z Afghánistánu a nejnovější vývoj v Moskvě, Budapešti a Varšavě (a v negativním slova smyslu také v Praze) vede na Západě k záplavě úvah o tom, že Studená válka skončila, že v mezinárodních stycích

til dr. Morávka v předpokojí salónu, kde se konalo jednání s Hitlerem. Dveře do salónu zůstaly otevřeny, protože Chvalkovský chtěl mít svědka, jenž by o jednání mohl podrobně referovat. Bylo to těžké jednání. Dokumenty o vytvoření Protektorátu Čechy a Morava ležely na stole, dokonale připraveny, chyběl jenom Háchův podpis. A na ten Hitler naléhal. Prezident dr. Hácha se bránil, že k tak osudovému podpisu není zmocněn, že by byl jeho podpis neplatný. Hitler na právo nedbal, trval na pod-

JOŽKA PEJSKAR

pisu. Rozpravy se chvílemi účastnil Göring. Jeho argument zněl: „Na hranici jsou připravena německá vojska, letectvo čeká jen na rozkaz startovat a rozbombardovat Prahu.“

Prezident dr. Hácha, cestou a hodinovými výslechy nervově vyčerpan, chvílemi omdléval, chvílemi hrozilo, že dostane srdeční záchvat. Přivolaný lékař mu dával povzbuzující injekce. Trapné, bezcitné scény se odehrávaly ráno 15. března, v době, kdy Vůdce Třetí říše, jeho maršál a ministři věděli, že německé vojsko už den před tím obsadilo Moravskou Ostravu a v okolí se prováděla ostatní vojenská opatření.

Pod strašným nátlakem, tělesně i duševně zcela vyčerpan, dr. Hácha podepsal. O zpáteční cestě do Prahy dr. Morávek napsal, že byla smutná. Poděl trati bylo vidět německé vojsko. Hácha se v rozhovoru stále vracel ke svému podpisu a vysvětloval, proč je z právního hlediska neplatný. Přemýšlel, jak měl postupovat a co měl dělat. Vlak s prezidentskou delegací se často zastavoval, prý proto, že bylo mnoho sněhu, který neustále padal. Pravou příčinou však byl Hitlerův rozkaz, že se dr. Hácha nesmí vrátit do Prahy dříve než on, Hitler.

V tu dobu vzlétlo z Prahy letadlo, které odváželo jedenáct čs. důstojníků čs. zpravodajské služby v čele s gen. Františkem Moravcem do Londýna. Odváželo též náklad zlata v hodnotě několika milionů dolarů, zlato by bylo jinak padlo do rukou nacistů.

Německé vojsko přišlo do Strašnic, pražského předměstí, už v sedm hodin ráno. V pražských ulicích se ojedinelé začali objevovat německí vojáci už dopoledne. Pražané reagovali na jejich příchod — ať byli Němci v útvaru nebo jako ojedinelí chodci — roztrpčeně. Ženy plakaly, muži hrozili pěstmi, odvraceli se od nich, někdy po nich plivali. Němci měli rozkaz na tyto projevy nereagovat, protože Goebelsova propaganda dostala příkaz vytvořit legendu o „přátelském přijetí“ německého vojska v Praze.

Za urážku pocitovala česká veřejnost, že na Hradě byla vztyčena vedle prezidentské vlajky též vlajka s hákovým křížem. Hitler přiletěl do Prahy a byl na Hradě dříve než Hácha, jehož, udiveného, uvítal v hradčanských komnatách. Tam Hitler už i úřadoval: šéfem civilní správy Protektorátu jmenoval Konráda Henleina. Na Staroměstském náměstí obrovský amfión vyhrával vojenské pochody a buršácké písně, mezi nimiž co chvíli byly výkřiky Heil Hitler. Češi na pochody a výkřiky nereagovali, ale propagační oddělení okupační armády si vlastními lidmi zajistilo stařáků filmu, který měl obyvatelstvu v Říši dokázat, že německá armáda byla v Praze přivítána s nadšením.

Všechny školy v Praze a v okolí obsadilo německé vojsko, které se vyhýbalo vyprázd-

ným kasárnám, prý „podminovaným“. Nábřeží, náměstí a kdejaké místo ve středu Prahy bylo zaplněno špinavými a rozbitými vozy, tanky a děly. Autokolony, plné vojáků a důstojníků, nepřetržitě projížděly za obrovského hluku a řevu městem. Jezdily bezohledně přes parky a chodníky a za několik málo hodin vyhlížela Praha k nepoznání. Nemocnice byly plné německých vojáků, kteří si zkazili žaludky dobrým jídlem, když snědli v kavárnách a restauracích všecko, nač přišli.

Dne 15. března 1939 změnilы pražské české noviny náraz svou tvářností. Na prvním místě přinesly zprávu, že ministr zahraničí dr. Chvalkovský oznámil vládě republiky výsledek rozhovoru, který měl Hitler s prezidentem republiky dr. Háchou za přítomnosti říšského ministra zahraničí von Ribbentropa a čs. ministra zahraničí dr. Chvalkovského, že území země české a moravské bude obsazeno říšskou obranou. Obsazování bude zahájeno v šest hodin ráno. Vládě republiky nezbylo vzhledem k daným okolnostem nic jiného, než podrobit se tomuto rozhodnutí, protože jakýkoliv odpor by znamenal zhoubu národa.

Následujícího dne, 16. března 1939, přijel Hitler do Brna. Na nádraží stály tisíce dělníků na II., III. a IV. nástupišti. Dělnické vlaky se totiž kvůli Hitlerovi vypravovaly později. Na prvním nástupišti se shromáždilo k uvítání německé obyvatelstvo. Nebyl tam ani jeden Čech. Když vlak zastavil, Hitler se zmýlil a otevřel okno svého vozu na stranu, kde stály masy dělníků. Vztýčil pravici a čekal ovace. Místo toho nikdo nehnul rukou. Mrazivé ticho. Lidé stáli s klobouky a čepicemi na hlavách, ruce v kapsách. Jejich pohledy nepřátelské. „Vidíš ho, to je on!“ ozvaly se hlasy dělníků.

Rozzuřený Hitler odstoupil od okna a odešel na druhou stranu. Tak Hitlera uvítali brněnští Češi. Těch několik minut ticha mělo větší cenu než dlouhé řeči.

Dne 15. března 1939 zahájilo nacistické vojsko obsazování země koruny české a zároveň drancovalo. V několika týdnech bylo z Čech a Moravy vyvezeno do Říše za čtyřicet miliard korun zboží, surovin a zbraní bez jediné náhrady, za osmdesát milionů zlata bylo z Národní banky zvláštními automobily odvezeno do Německa jako kořist. Při tomto soustavném vykrádání nebyly ušetřeny ani veřejné budovy, ani soukromý majetek. Němci sebrali vše, co se dalo použít k válečným účelům.

V kritických hodinách 15. a 16. března zůstávalo české obyvatelstvo poněkud ve svých bytech a naslouchalo vysílání zahraničních stanic. Chtělo slyšet, co říká cizina, především signatři mnichovského diktátu, Francie a Anglie, které před necelými šesti měsíci Hitler ujišťoval, že nechce ani jediného Čecha — a nyní své mnichovské ujednání poslapal. S výjimkou fašistických států celý svět stál na straně českého národa. První se ozval diplomatickým protestem prezident Spojených států Roosevelt, který odsoudil německou agresi do Československa jako ohrožení míru. Všechny světové tisk konstatoval, že došlo k vážnému zhoršení mezinárodní situace. Britské veřejné mínění se začalo obracet a mělo sympatie pro situaci českého národa. Také z Polska se ozvaly první kritické hlasy na adresu Němců. Mnozí Poláci si uvědomovali, že nyní mohou být oni na řadě. Neuplynulo ani celých šest měsíců a Němci přepadli Polsko. Začala druhá světová válka.

ABY BYLO JASNO

začíná nová historická éra a že je třeba znovu hodnotit zejména situaci ve střední či středovýchodní Evropě.

Bývalý americký diplomat George F. Kennan, autor staré americké politiky zadrženi

KŘESOMYSL

cii, jak ji známe na Západě. Doporučuje však pozitivní přístup ve formě akce „Od lidu k lidu“, jak ji svého času navrhoval prezident Eisenhower — tedy především výměnu osob a spolupráci mezi zájmovými organizacemi a institucemi. Dále navrhuje normalizaci obchodních styků (především odstranění amerických restrikcí), dohodu o všeobecném zákazu jaderných pokusů, snížení stavů jaderných zbraní asi o polovinu, snížení stavu konvenčních zbraní a ozbrojených sil ve střední Evropě a spolupráci na poli ochrany životního prostředí. Kennan věří, že se Moskva snaží překlenout předěl, který Rusko izoloval od ostatního světa v důsledku bolševické revoluce z r. 1917. Nové Rusko nebude podle Kennana ani carské ani bolševické. Washington by proto měl přijmout tuto novou ruskou výzvu pozitivně a postupovat novátorsky, tedy ne ve starých oježděných kolejkách.

Někdejší zahraničně-politický poradce Bílého domu, prof. Zbigniew Brzezinski jde na to z jiného konce. Ve své nové knize, která se má ještě letos objevit v knihupectví (titul knihy v překladu zní „Velký neúspěch: Zrození a smrt komunismu ve XX. století“), přichází s touto myšlenkou:

Skutečnou otázkou, pokud jde o budoucnost Sovětského svazu, není, zda Gorbačov bude nebo nebude odstraněn či zda bude úspěšný ve své snaze oživit sovětskou ekonomiku a státní zřízení. Skutečnou otázkou je, zda se sovětský komunismus bude vyvíjet dále směrem k lidskému a více inovačnímu systému nebo zda bude pokračovat ve své dekadenci a fragmentaci. Na této otázce závisí podle Brzezinského nejen budoucnost Sovětského svazu jako velmocí, ale i vyhlídka komunismu v celém světě. Prof. Brzezinski je přesvědčen, že koncem XX. století skončí také poslední zbytky komunistické ideologie. Gorbačovovy reformy už nyní vedou prakticky až k likvidaci leninismu, což znamená návrat k čistokrevnému marxismu. Avšak marxismus z 19. století, tvrdí prof. Brzezinski, sotva stačí na řešení problémů, které nás čekají v příštím století.

Největším problémem Sovětů jsou národnosti. Decentralizace politického a ekonomického systému podle programu perestrojky otvírá dveře četným národnostem, které se už hlásí o slovo. Má-li být perestrojka ekonomicky a politicky úspěšná, musí dojít k přestavbě celého svazu. Jinými slovy: Sovětský svaz se bude muset změnit na Sovětskou konfederaci, což bude znamenat konec nejen ruské nadvlády, ale i sovětsko-ruského impéria. Prof. Brzezinski je pesimistický v názoru na další vývoj, pokud bude Gorbačov trvat na tom, že hlavní slovo musí mít i nadále KSSS. V tomto případě předpokládá čtyři možnosti: Krizová situace v Sovětech bude pokračovat dalších nejméně 10 let. Nespokojenost městského obyvatelstva a národností se bude zvyšovat... Za druhé — nová politická a ekonomická stagnace povede k novému uplatnění ruských centralistických tendencí... Za třetí — dojde k vojenskému převratu, který povede generalita s pomocí KGB... Za čtvrté — krizová situace vyvrcholí v likvidaci komunistického systému. Tuto čtvrtou alternativu považuje prof. Brzezinski za nejméně pravděpodobnou. Spíše věří v nějakou kombinaci prvních dvou alternativ, tedy k prohloubení krize sovětského i světového komunismu, k separatistickým tendencím, případně i k rozpadu sovětského impéria na řadu samostatných států. A zase opakuje: Nejlepším východiskem by byla Sovětská konfederace. Pandořina skříňka nacionalismu byla podle jeho názoru otevřena a zavřít ji může dnes jen nový stalinismus.

Dokončení na str. 4

Pokud jde o východoevropské komunistické státy, prof. Brzezinski poukazuje na to, že Polsko a Maďarsko se zřejmě jako první přiblíží ke kritickému bodu, který je předělem mezi západní a východní Evropou. Zda oba státy tento bod překročí, prof. Brzezinski se nesnaží předpovědět; avšak dodává, že si Moskva může udržet své vazaly ve východní Evropě v jednom poslušném bloku jen, když se vzdá perestrojky.

Prof. Brzezinski končí svou úvahu poukazem na to, že jsme svědky velkého historického

ABY BYLO JASNO

ho procesu: je to odumírání a poslední záchvat doktriny, která byla podkladem pro nejkrvavější a nejnákladnější sociální experiment v historii lidstva. Markantní neúspěch tohoto experimentu znamená, že komunismus, který dominoval podstatné části 20. století, toto století už asi nepřežije.

Co by tedy Západ, zejména USA, měly za těchto okolností dělat?

Bílý dům už dostává konkrétní propracované návrhy od různých bývalých státníků, diplomatů a známých politologů. Jeden takový plán osobně doručil prezidentu Bushovi bývalý americký ministr zahraničí Henry A. Kissinger. Hlavním bodem jeho plánu je dojednání politického řešení otázky střední Evropy, které by skončovalo se čtyřmi dekadami antagonismů Studené války a uvedlo novou éru mezinárodních vztahů. Někteří odborníci ve státním departementu prozradili tisku své obavy, že v Kissingerově návrhu na jednání se Sověty o otázkách komunistických států východní Evropy se skrývá staré čertovo kopytko: doktrina „organické jednoty“ ve východní Evropě, se kterou už v sedmdesátých letech přišel tehdejší přední Kissingerův poradce na ministerstvu zahraničí Helmut Sonnenfeldt. Jde v zásadě o to, že Západ by přiznal Moskvě právo na bezpečnostní oblast čili sféru sovětského vlivu ve východní Evropě, jestliže Moskva poskytne těmto zemím určitou vnitropolitickou autonomii. Podobně jako Sonnenfeldt v sedmdesátých letech, i Kissinger dnes vidí ve východní Evropě explozivní situaci, která by mohla vést ke konfliktu. Jestliže se prý tam pára z přetopeného kotle opatrně vypustí, může mezi Západem a Východem dojít k dalším žádoucím dohodám o zbraních a podobně. Zmínění američtí odborníci tvrdí, že Kissinger chce, aby se Západ zřekl sovětských vazalů a zaplatil tak Sovětům výkupné, které zatím nežádají a které by je mělo přimět k tomu, aby uvolnili své oprávněné ve východní Evropě, což je zřejmě věc, která už stejně začala.

Jednání s Moskvou o osudu celé východní Evropy doporučují Bílému domu i jiné známé osobnosti: Bývalý prezident Nixon, známý politolog prof. Charles Gati a bývalý rumunský velvyslanec Corneliu Bogdan, který pracuje ve Wilsonově středisku pro mezinárodní vztahy ve Washingtonu. Také tito prominenti navrhnou jednání o celé východní Evropě, jež by vedlo k „finlandizaci“ tamních komunistických států. Dosavadní americká politika jednat s každým státem východní Evropy zvlášť je už prý překonána novým vývojem. Komentátoři však pesimisticky k tomu dodávají otázku, zda už skutečně nadešel čas, aby Washington uznal Moskvu jako rovnocenného partnera v úsilí o mír. Nejnovější cestování ministra zahraničí Ševardnadzeho po Středním východě a do Teheránu jim dává za pravdu.

Přední americký komentátor Jim Hoagland píše z Paříže, že Washington by měl naopak povzbuzovat individuální vývoj ve východní Evropě, jakého jsme svědky např. v Polsku a Maďarsku. Jde o první, do určité míry nesmělé kroky k pluralismu, které by měly USA podporovat a ne pouze soustřeďovat svou pozornost na to, co navrhuje Gorbačov, případně jen napodobovat jeho iniciativu v mezinárodních vztazích.

V západní Evropě se také ozývají hlasy státníků, politiků a akademiků, kteří jsou přesvědčeni, že ve východní Evropě dochází ke kritickému vývoji, který může případně změnit politickou mapu Evropy. Objevil se už mezi jiným pojem „osmanizace sovětské říše“. Tento výraz srovnává dnešní vývoj v sovětské oblasti s rozkladem turecké Osmanské říše v 19. století a na počátku 20. století. Jiní odborníci však varují, že Moskva stále ještě může tento rozklad zastavit vojenskou mocí. Také podle jejich názoru východní Evropa směřuje opět k situaci přetopeného páněho kotle a může se stát nejkrizovější oblastí světa. Britský odborník T. G. Ash tvrdí, že politické změny ve východní Evropě, zejména v Polsku a Maďarsku, probíhají rychleji, než je západní Evropa schopna se jim přizpůsobit. A v této souvislosti klade otázku, co podnikne Západní Německo, které bylo v posledních letech se svou Ostpolitikou vždy iniciativnější než

M A S A R Y K Ů V O D K A Z

Dokončení ze strany 1

kým, osud našeho národa přímo logicky jest spjat se západem a jeho moderní demokracií.

Před válkou, abych ještě jednou revidoval své definitivní odsouzení Rakouska, jel jsem do Vídně promluvit s několika politiky. Šel jsem mezi jinými k bývalému ministerskému předsedovi Korbovi, s nímž jsem častěji mluvilvali hodně odkrytě. Formuloval jsem svou hlavní otázku takto: Bude Vídeň schopna nutných reforem, jestliže Rakousko válku vyhraje? Körber po zralém uvážení a odhadnutí osob řekl docela určitě: ne! Vítězství posílí starý režim, a nový režim císaře Karla nebude o nic lepší; po válce vítězné budou rozhodovat vojáci. A ti budou centralisovat a germanisovat, bude absolutismus s parlamentní okrasou.

Rozhodnutí mi nebylo snadné; šlo, jak jsem věděl a cítil, o rozhodnutí osudové. Ale jasné mi bylo to, že v té veliké době nesmíme zůstat pasivní: i nejlepší práva musí hájit lidé činy, nemají-li zůstat na papíře. Nemůžeme-li se proti Rakousku postavit doma, musíme to učinit za hranicemi. Bylo nás málo, ale apoštolů také nebyly legie.

Spolupráce s Benešem byla snadná a účinná. Nebylo třeba mnoho řečí. Byl politicky a historicky tak vzdělaný, že stačilo slovo. Plány v podrobnostech vymyslel a provedl, brzy dovedl postupovat o své újmě a dobře. Vývojem událostí Beneš rostl. Při vši vázanosti smluvným programem postupoval v provádění hlavních úkolů velmi samostatně. Jeho iniciativa byla značná a pracovitost neúporná. Oběma nám prospělo, že jsme měli trpké životní zkušenosti. Probili, pracovali jsme se z chudých poměrů, a to znamená nabyt praktičnosti, energie a odvahy.

Za pobytu v Paříži jsem se stýkal se Štefánikem denně, často spolu s Benešem. Měli jsme příležitost všechny poměry a osoby ve spojeneckých zemích, pro naše hnutí důležité, probrat a ustanovit se na podrobném plánu pro další akci v budoucnosti. Štefánik naši věci svou činností velmi prospěl. Zjednal si záhy v Paříži kruh přátel a citelů. Urovnal mně a dru Benešovi cestu ku mnohým rozhodným místům v Paříži a v Římě. Získal si vlivné přátele ve velení spojeneckých vojsk. Mne osobně Štefánik měl až dojemně rád; splácel jsem mu jeho oddanost oddaností a za jeho pomoc v našem odboji jsem mu byl vděčen. Zaslouhuje vděčnosti nás všech.

Na všech bojištích Čechové a Slováci proslavili se svou udatností a vojenskou disciplínou při demokratickém zřízení této prvé naší armády. Její pochod z Ukrajiny přes Sibiř do

Francie se stal epopejí celé války.

Proti našemu odchodu z Ruska byli politické a vojevůdcové carského a předbolševického Ruska. Odmítl jsem všechny tyto plány. Zejména jsem byl přesvědčen, že ruští velitelé a politkové nesprávně posuzovali celkovou situaci Ruska, a neměl jsem důvěry k jejich vedení a schopnosti organizační. S 50.000 muži nelze okupovat a držet ohromné území evropského Ruska; byli bychom museli okupovat nejen Kijev, nýbrž celou řadu měst a míst k Moskvě, zanechat všude posádky. Na to jsme svým počtem naprosto nestačili. Pokud se spojenců týká, musí být bohužel konstatováno, že neměli určitého plánu o Rusku a že nebylo jednotného postupu vůči bolševikům. Na skutečný boj s bolševiky spojenci neměli dostatek sil, místní boje byly bez významu.

Co do zásad byl jsem mnohem radikálnější odpůrcem bolševismu než mnozí páni v Paříži a v Londýně. Uvažoval jsem o válce proti bolševikům a Rusku; byl bych se připojil k armádě, která by na válku s bolševiky a Němci stačila a která by byla hájila proti bolševikům demokracie. K boji proti bolševikům byla jediná možnost: mobilisace Japonců. Ale k tomu nejen Amerika, nýbrž ani Paříž ani Londýn nebyli ochotni.

Spojenci plně uznali význam československých vojsk a celého národa pro věc spojeneckou; vlády francouzská, italská, anglická a americká, japonská a jiné, uznaly vojsko za součást spojeneckých vojsk a Zahraniční Národní Radu za oficiálního představitele budoucího samostatného československého státu.

Československé vojsko nejlépe dokázalo, že náš národ měl plně právo na samostatnost. Spojenci porazili Německo a Rakousko a tím nám umožnili a vybojovali naše osvobození. Dosáhli však své samstatnosti odporem a revolucí proti Rakousko-Uhersku, my jsme si svou samostatnost vybojovali na Sibiři, ve Francii, Itálii.

Význam odboje na domácí půdě

Není spravedlivě říkat, že bych já nebo Beneš kdy tvrdil, že domácí revoluce byla pro naše osvobození bezvýznamná. A vůbec jsem otázku o hodnotě revoluce domácí či zahraniční na přetřes neuvedl. Byl jsem a jsem si toho plně vědom, že bez domácího odboje je venku nebyli bychom dosáhli, čeho jsme dosáhli. Věděl a řekl jsem to ve své knize Světová revoluce, že my venku měli jsme posici snažší, než vedoucí lidé doma. Chápal jsem, že doma vůči tlaku z Vídně musila býti taktika opatrnější, často dvojsmyslná atd. To se mně rozumí všechno samo sebou.

POJIŠTĚNÍ NÁVŠTĚV Z ČSSR

či jiné země. Jistě Vám přijde vhod možnost uzavřít výhodné pojištění na nemoc, úraz a úmrtí, event. převoz nemocného či zemělého na náklady pojišťovny (i nad stáří 85 let). Pojištění od 0.22 šv.Fr na osobu a den!!

Informujte se u

AGENTUR PAZDERA

CH 01-932 32 22 • D 00411-932 32 22

Kreuzplatz 20, CH-8008 Zürich
Provoz 24 hodin denně, dtto neděle a svátky

ostatní státy západní Evropy. Kancléř Kohl mluví o tom, že německou Ostpolitikou je třeba nyní pocerpštit, zatímco v Paříži a Londýně se ozývají hlasy, které tvrdí, že Bonnu jde především o germanizaci celé západoevropské Ostpolitiky, protože Bonn má v ruce všechny pozorovatelům. Jak jeden z nich napsal: Na finsko-sovětských hranicích je z květin vytvořena stará marx-leninská optimistická předpověď: „Žijeme v době, kdy všechny cesty vedou ke komunismu!“ — Nyní, jak se zdá, realističtější nápisem by bylo: „Všechny cesty vedou pryč od komunismu!“

však tento Francouz varuje, že východní Evropa nastoupila cestu na toboganu a jeho jízda může skončit bůhvídkde.

Jedno je však jasné téměř všem západním pozorovatelům. Jak jeden z nich napsal: Na finsko-sovětských hranicích je z květin vytvořena stará marx-leninská optimistická předpověď: „Žijeme v době, kdy všechny cesty vedou ke komunismu!“ — Nyní, jak se zdá, realističtější nápisem by bylo: „Všechny cesty vedou pryč od komunismu!“

K únorovému článku o ideologii komunismu a socialismu mne jeden laskavý čtenář upozornil, že samizdatový časopis „Lidové noviny“ v Praze uveřejnil loni v čísle 7-8 článek Václava Havla „K definici pojmu: Šifra socialismus“. Spisovatel Havel navrhuje vyhýbat se nadále slovu socialismus, protože se zásluhou demagogů stalo proľhanou šifrou... Nechtě se mluví konkrétně, píše Havel a dodává, že se pojem socialismus stal „nedotknutelným a nesporným pláštíkem“ proľhanosti a mazanosti. Havlův článek přetiskl časopis SVU „Proměny“ ve svém loňském 4. čísle.

Revoluce se nezúčastnil náš národ jenom legiemi a zahraniční Národní Radou, nýbrž se jí účastnil také doma: tomu jsou důkazem tresty civilistů na hrdle, žalářování, strkání mužů do vojska a odsudky k smrti nejpřednějších politiků, konfiskace a věznění a všechny ty tresty, jimiž Vídeňský národ pronásledovala. Doma byl týž odbojný duch, jako venku. Revoluce venku byla možná, protože doma s ní byl souhlas od počátku a po celou dobu války. Souhlas, smím říci, byl všeobecný.

Ukazováním těchto faktů spojenecká cizina se přesvědčovala o našem rozhodnutí proti Rakousko-Uhersku na život a na smrt. Naši samostatnosti bylo dobyto krví.

Vy doma jste neohroženě vytrvali a zůstali silni. To posilovalo nejen nás všechny, ale bylo prvním a velikým důkazem, že máme národ za sebou a že jsme ve styku. Tato jednota v názírání a úsilí byla nám v našem boji a v naší práci povznášející silou.

Masarykovo první poselství

„Věřím i já Bohu, že po přejití všehčir hněvu, hříchy našimi na hlavy naše uvedeného, vláda věcí Tvých k tobě se zas navrátí, ó lide český, a pro tuto naději Tebe dědicem činím všeho toho, co jsem koli po předcích svých byla zdělila a přes těžké a nesnadné časy přechovala, jakož i v čemkoli dobrém skrze práci synů mých a požehnání boží rozhojnění jsem přijala, to všechno Tobě odkazuji.“

Proctví-modlitba Komenského vyplnila se doslova: náš národ je svobodný, nezávislý, a vstupuje vážen a podepřen všeobecnou sympatií do společnosti evropských národů. V hrozném boji zvítězili ti, kteří hájili ideály spravedlnosti, zvítězili idealisté, zvítězil duch nad hmotou, právo nad násilím, pravda nad chytáctvím. Toto vítězství nám umožnila naše národní houževnatost.

Teď se musíme vynasnažit, abychom si ho navždy zabezpečili. Úkol snad těžší než za války. Všichni občané dobré vůle, bez rozdílu stran, náboženství a národnosti, mají danu možnost vybudovati vzorný demokratický stát, jehož úkolem bude starati se o zájmy každého svobodného a svéprávného občana.

Úkoly a poslání politiky

Máme zemi, kterou příroda a lidská práce učinily bohatou a krásnou; máme národy nadané a pilné, jež se mohou druh od druhu mnoho učít a které jsou pňrozenosti a historií určeny k harmonické součinnosti; a máme dějiny, které nás zavazují k vzestupu a pokroku.

Zbudování republiky opravdu demokratické je akt velké víry: víry v právo a spravedlnost, víry v dějinné poslání, víry v budoucnost. Tu víru máme, a proto můžeme oživit ducha radosti a lásky, se kterou jsme před deseti lety stali na prahu svého vlastního domova. Máme svůj stát k tomu, abychom v něm usilovali o nejlepší řád, řekl bych o království boží.

Demokratická republika podle našeho programu má úkol chránit každému občanu důstojnost člověka, a to bez svobody a samostatnosti není možné; demokratická republika musí uskutečňovat spravedlnost politickou a sociální.

Bez všeobecného uznání mravních základů státu a politiky nelze spravovat žádný stát, žádnou společenskou organizaci. Neudrží se žádný stát, který porušuje všechny základy mravnosti. Stát a zákon čerpají svou autoritu ze všeobecného uznání mravních zásad a ze všeobecného souhlasu občanů v hlavních názorech na život a svět.

Poznat pravdu, to znamená pravdu vyznávat. Máme povinnost poznanou pravdu vyznávat a při ní stát. To je potřebné nejen jako všeobecné pravidlo, ale v každém jednotlivém i nejneopatrnějším případě, který se nám jako jednotlivcům v životě vyskytne. Mít zmužilost hájit své poznání, mít zmužilost hájit své přesvědčení.

Palacký nám dal toto připomenutí: Poslední slovo mě jest srdečné a vroucí přání, aby národovci moji milí v Čechách i na Moravě, v jakémkoli postavení se octnou, nikdy nepřestávali býti věrni sobě, pravdě a spravedlnosti! Kdykoli jsme zvítězili, dalo se to pokaždé více převahou ducha, nežli mocí fysickou, a kdykoli jsme podléhali, býval tím vinen vždy nedostatek duchovní činnosti, mravní statečnosti a odvahy. Jen tehdyž ubezpečíme trvale budoucnost svou, když duchem vítěziti a vévodit budeme v odvčném zápasu, Prozřetelností Boží nám uloženou.

Ježíš, ne Caesar, opakuju — toť smysl našich dějin a demokracie. Říká se, že se státy udržují těmi politickými silami, kterými a ze kterých vznikly. Je v tom mnoho pravdy.

Byl jsem čtyřikrát zvolen prezidentem naší republiky. Snad mi to dává legitimaci, abych vás prosil, abyste při správě státu pamatovali na to, že se státy udržují těmi ideály, z nichž se zrodily. Sám jsem si toho byl vždycky vědom. Budu se na vás dívat, jak to vedete.

Publishers). Bohatost Hrabalova života, skutečných prožitků doplňujících se okamžitě z palety fantazie, je záviděníhodná. Zdá se, že Hrabal svoje myšlenky v nezadržitelném přiválu stále nových nápadů zatím jen tak setřásá kolem sebe, skoro rouhačsky, rozhazovačně a nešetrně; že to, co leží před námi, jakkoli skvostně literárně, zdaleka není vyčerpáné. Snad jeho příběhy čekají na to, až je ještě jednou probere, vytřídí a propracuje. V Hrabalově práci je totiž uloženo nepřehledné množství prací dalších, jsou to jakési knihy v knize.

Za druhé: Ota Ulč — *Špatně časovaný běžec* — v naději, že se dočkáme *Běžence II*.

Dále pak: Ferdinand Stočes — *Perlový závěr*, který vyšel ve Francii. Stal se vedle překladů čínské poezie Bohumila Mathesia dalším výjimečným svazkem v řadě tohoto druhu. Poezie velice křehká a současně přetavená léty. Po balzamu této lyriky sáhnou během roku pravděpodobně častěji, podobně jako k překladům Jana

napriek režimovej terminológii sa tu hlási samostatný, vlastný výskum autorov, ktorí svojej téme v nefahkej dobe zostali verní.

Prof. Adolf Müller, vedoucí exilového nakladatelství INDEX, Kolin n/R., NSR

Přečetl jsem v posledních měsících mezi mnohým dva rukopisy, které na mě velmi zapůsobily. Tím prvním byla obsáhlá, osmisetstránková biografie prezidenta Eduarda Beneše od našeho rodáka, žijícího v Kanadě, Jindřicha Fantla. Je v tom rukopise uloženo tolik historikovy dřiny, že je třeba klobouk smeknout. A Beneš, na rozdíl od jeho hanobitelů či oslavovatelů, z toho vychází jako postava nejednoduchá, která to, ví pánbůh, neměla ve svém životě nikdy lehké a sama nebyla nijak jednobarevná. Myslím, že nám, hlavně našim doma, kde se pootevírají dveře k objektivizování minulosti, bude tato práce, až se stane knihou, velmi zapotřebí.

ANKETA

Vladislava či Marty Ryšavé nebo jako k „japonským“ haiků Karla Trinkewitze. Krom *Haiku o Praze* je sledují pouze časopisecky, většinou ve švýcarském Zpravodaji, ale za všechny milovníky „poezie okamžiku a věčnosti“, jak říká Karel Trinkewitz, tedy poezie s filozofickým pozadím, doufám, že se v roce 89 podaří vydat tyto haiků v edici Poezie mimo domov v Mnichově i knižně.

Prof. dr. dr. Sc. Karel Mácha, bývalý děkan Univerzity Karlovy, profesor filozofie na Vysoké katolické škole v Bierbronnenu, NSR

Jan Trefulka — *Svedený a opuštěný*, dramatický příběh z našich dnů zápasu o viru v Bohu a vykoupení. Umělecky nejvyzrálejší Trefulkova kniha.

Životopisný slovník pražské univerzity 1654-1773 od Ivany Čornejové a Anny Fechtnerové (vydala Univerzita Karlova) — pozoruhodný doklad charakterizující jedinečnou úroveň klementinské kultury v Praze 17. a 18. století (zejména v oblasti matematiky, hebrejštiny, teologie a filozofie) a její vpravdě světový význam. (Baroko v Čechách v zrcadle nových pramenů.)

Prof. dr. Antonín Měšťan, literární historik, slavista, univerzita Freiburg i. Br., NSR

Bezručovy pozdní múzy (Melantrich, Praha 1987, vydal Artur Závodský). Se zpožděním jsem si přečetl Bezručovy texty, které až donedávna širší veřejnost neznala. Nejsou to veledíla a se „Slezskými písněmi“ se nedají srovnat. Jenže patos jeho jediné sbírky v nich chybí — a to je dobře. Usměvavý, tvrdohlavý a podvinský stařík měl zvláštní humor a tak tyto jeho texty stojí v příjemném protikladu k secesnímu titanismu „Slezských písní“. Škoda, že těch pozdních múz není víc.

Ján Mlynárik, historik, Waldkreiburg, Bavorsko, NSR

Z krásnej literatury ma zvlášť potěšili diela dvoch domácich autorov, ktorým znemožnili publikovať, lebo osobne, a aj svojou tvorbou sa odmietli stotožniť s nemorálnosťou normalizácie. Je to predovšetkým Dominik Tatarka dielom *Navrávačky* (Index). Je to suma života súčasného najvýznamnejšieho slovenského spisovateľa; príklad autenticity osobnosti, žijúcej v stálom obkľučení policajnom, no aj ignorantsvom jeho niekdajších priateľov-spisovateľov a bývalých okiadzateľov z radov literárnych vedcov. Múdrosť človeka, ktorý má čo povedať nielen svojim súčasníkom, ale aj budúcim pokoleniam. Ak ktosi hľadá čírosť slovenskosti, nech si prečíta toto dielo, ktoré završuje jeho trilógiu „Pisačky“. Potom je to dielo Ivana Kadlečíka *Rapsódia a miniatúry* (Index) Utle dielko, ktoré som prečítal takpovediac „na posedenie“, no nad obsahom ktorého sa dá premýšľať roky. Akýsi svojský, nový Martin Rázus s dielom *Argenty. Hovory so synom i s tebou* (Praha-Bratislava 1988; Jan Galandauer: *Vznik ČSR 1918*, Programy, Projekty, Předpoklady, Svoboda, Praha 1988). Konečne sa pretrhlo dvadsaťročné tabu a navádza sa tam, kde naša generácia historikov na sklunku 60-tych rokov musela prestať — chcel bych spomenúť iba niekoľkých, diela Karla Pichlíka, Aleny Gajanovej, Věry Olivové, Zdeňka Šolleho, Jána Jurička, Michala Dzvónika a Štefana Štvrtceckého. Aj

Druhým rukopisem jsou memoáry, také Eduarda — tentokrát Goldstückera, někdejšího předsedy Svazu spisovatelů, nyní již 20 let emigranta v Británii.

Karel Moudrý, redaktor Svobodné Evropy, Mnichov, NSR

Letos to náhoda zařídila divně. Ke konci roku vyšlo v exilových nakladatelstvích několik knížek, které musí být doma. Pavel Tigríd vydal *Průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu*, Ivan Binar *Kytovnu umění*, Pavel Landovský *Soukromou vzpouru*. A předtím Ludvík Vaculík *Jaro je tady*. Tak se rozhodujte. Myslím, že bych dokázal říct, proč mám tu či kterou knížku rád, a proč si myslím, že stojí za majetnictví i čtení. Ale nechtějte na mně ani přednášky, které nejméně snáším od sebe, tak hlasuji pro kolektiv. Ale:

Jen několik slov ke *Kytovně umění*: Binar vládne jazykem velkého stylu, i když to na první pohled vypadá všechno komorně a skromně.

Jaroslav Jeroným Neduha, hudebník, skladatel, Vídeň, Rakousko

Nejlepší česká kniha roku 1988 mě dostihla se značným zpožděním. Mikoláš Chadima sepsal své osudy rockového muzikanta už v roce 1985, ovšem jeho kniha nezestárne ještě nějaký ten pátek. Zachycuje část dění v české rockové hudbě a mapuje především období let sedmdesátých, které je pro mnohé vykladače zalidněno pouze rockovými skupinami undergroundu.

Těší mne dvojnásob, že o tom někdo napsal. Byl jsem při tom, to zaprvé a zadruhé, snad se opravdu donese až k uším ideologů undergroundu, že nejenom v něm se dělalo a dělá něco dobrého.

Od rekvizifikací k *Nové vlně se starým obsahem* se jmenuje tato více jak sedmisetstránková kniha. Je doplněna spoustou fotografií a rozhodně stojí za sehnání.

Jiří Němec, filozof, Vídeň

Z četby roku 1988 mě skutečně zaujaly dvě knihy. Říká-li zaujaly, míním tím, že mi otevřely nový okruh otázek nebo aspoň jakýsi nový výhled. Je to kniha Kateriny Clarkové a Michaela Holquista: *Mikhail Bakhtin* (The Belknap Press of Harvard University Press, Cambridge — London 1984) a Františka Šmejkal: *Josef Šima* (Odeon, Praha 1988). Obě monografie zpřístupňují život a dílo — v prvním případě ruského literárního vědce, v druhém českého malíře, který strávil většinu života ve Francii. Oba zemřeli v sedmdesátých letech ve vysokém věku oblopeni uznáním, i když ne zrovna slávou a bohatstvím.

Pokud to mohu posoudit, jsou obě monografie průvodci skutečně spolehlivými — nic nezamlčují ani nezkreslují. Šmejkalova velice obsáhlá kniha, opatřená i spoustou barevných reprodukcí, nám předvádí cestu malířského kontemplátora, který nezobrazuje jen svá pověstná torza jsoucen, ale prozačuje je stále výrazněji světlem, evokujícím zázrak jejich bytí.

Václav Písecký, překladatel a literární kritik, Glasgow, Velká Británie

Iva Kotrlá — *Návštěva v FTC* (68 Publishers). V tomto pozoruhodném povídkovém souboru z československé současnosti užívá jeho moravská autorka zajímavým způsobem stylistických prostředků barokní literární tradice. Iva Kotrlá je bezesporu jedním z nejzajímavějších literárních objevů posledních let.

Pavel Landovský — Karel Hviždala: *Soukromá vzpoura* (Karl Ritter Verlag, Bonn 1988). Další ze série knižních rozhovorů novinaře Karla Hviždaly s hercem Pavlem Lan-

dovským, který je neobyčejně čtivý a zábavný, i když některé Landovského „filozofické“ úvahy není vždy možno brát úplně vážně. Kniha, která vyšla teprve nedávno, má velkou naději stát se bestsellerem. Landovský v ní velice zajímavě hovoří o svém mládí, o své práci v Československu ve filmu a na divadle, o době, kdy se kvůli svým charakterním a nekompromisním postojům stal „disidentem“, i o svém dnešním životě na Západě.

Jiří Planner, bývalý tajemník divadla Semafor, Los Angeles, USA

1) Projev Hany Jüptnerové na pohřbu Pavla Wonky 6. května 1988 na hřbitově ve Vrchlabí;

2) *Kapesní průvodce mladé ženy po vlastním osudu* (68 Publishers) od Pavla Tigrída, neb je to nejsrozumitelnější „Michelin“ po smutné zemi, která je vlastně tak velká jako toto malé město, ve kterém dnes žiji;

3) Soukromá korespondence Jiřího Voskovce s Janem Werichem z let 1956 až 1980, kterou právě edituji a připravuji k vydání;

4) též mě zaujalo *Papouščí město* Ivana Divíše, zvláště pak „Sen o Jiřím Kovtunovi“, o kterém se mi též několikrát zdálo.

Ota Rambousek, publicista, spoluzakladatel K 231, New York, USA

Je to *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers) od Pavla Tigrída. Školní četba pro později narozené...

Minka Rybáková, spisovatelka, New York

Shodou okolností obě knihy, z domácí i cizí literatury, patřící k mým letošním zvlášť silným literárním zážitkům, jsou knihy žurnalistů, kteří se v nich velmi úspěšně oba pletou vlastně do řemesla jiným: Američan Tom Wolfe romanopiscům ve svém prvním románu *Bonfire of Vanities*; a Pavel Tigríd historikům v knize, kterou nazval podle Shawova známého spisu *Průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers). Je to však vlastně průvodce moderními dějinami Československa, dedikovaný dnešní československé mládeži: „Těm, kteří to nezažili, ale odsákali.“ A kdo pro ně může být lepším Virgilem po tomto pekle, které má skoro tolik kruhů jako to Dantovo — Mnichov, okupace, únorový puč a tak dál —, než Pavel Tigríd, který to nejen zažil a odsákal, ale také zejména bystře sledoval, nejdřív na stránkách Obzorů a později Svědectví. „Psal jsem už o některých těchto věcech,“ poznamenává v knize. Psal, ale nikdy líp než právě v *Průvodci*.

Zdena Salivarová, spisovatelka, nakladatelka (68 Publishers)

Jiří Mucha — *Podivné lásky* (Mladá fronta, Praha 1988). Jemný a citlivý portrét Vítězslavy Kaprálové a Francie prvních válečných let. Narozdíl od některých amerických nebo kanadských spisovatelů naši mají o čem psát.

Dr. Karel Steinbach, lékař, 94 let, New York, USA

Ke konci roku 1988 vyšla v Praze v Mladé frontě poslední kniha Olgy Scheinflugové s dodatkem dr. Krčmy. Považuji tuto knihu za

příkrasné obohacení naší literatury. Olga správně předvídala, že její bolavé srdce po infarktu zkrátí její život a pověřila dr. Krčmu, aby knihu dokončil v případě její předčasné smrti. Zhostil se tohoto přání vynikajícím způsobem. Je to kniha z prostředí divadla v první řadě. Její portréty předních herců jsou brilantně vystihnuty: Vojana, Hübnerové, Karla Vávry, režiséři Hilara, Bora a jiných. Síla jejího lidského ducha a láska k lidem spolu s bezměrnou pílí byly pentle její osobnosti. Byla velkou, slavnou herečkou a velkou básnířkou.

Pavel Tigríd, významný žurnalista, zakladatel a šéfredaktor populárního „Svědectví“, autor bezpočetných článků a úvah a deseti knih, napsal v tomto roce knihu — hlavně pro ty, kteří se narodili a byli vzděláváni v době po ztrátě naší politické svobody — pod názvem *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers). Zvidává, inteligentní žena žádá o pravdivé vysvětlení naší politické tragédie po druhé světové válce. Ve 14ti večerech se jí dostává v Tigrídově podání objektivního vyličení a dovidá se příčiny dějů — a je jí doporučeno 200 pramenů četby o této národní katastrofě. Kniha je psaná poutavým stylem, krásnou češtinou a má bezesporu velké historické poslání.

Dále mne zaujala jiná politická kniha: *Dvacet let svobody* od Jaroslava Pecháčka (Národní politika) Je to důkladná analýza dějů v naší republice v prvních dvaceti letech od zrození až po Mnichov a historie tehdejších politických stran.

Rudolf Ströbinger, novinář, prezident exilového PEN-Clubu německé jazykové oblasti, Hage, NSR

Jan Trefulka — *Svedený a opuštěný* (68 Publishers) — pro jeho pohled na život lidí doma.

Čornejová-Fechtnerová: *Životopisný sborník pražské univerzity 1654-1773*, který vyšel v Praze a ukazuje, jak bohatá byla vědecká činnost v době takzvaného „Temna“.

Jan Stránský, publicista, Beachwood, New Jersey, USA

Jiří Kovtun — *Masarykův triumf* (68 Publishers). Knihu považuji za nesmírně cenný příspěvek k historii Mysarykova úsilí o zorganizování československého odboje za první světové války. Kniha objasňuje celou řadu skutečností, které, pokud vím, nebyly dosud nikdy uveřejněny.

Jaroslav Strnad, spisovatel a redaktor, Švýcarsko

Ota Ulč — *Bez Čedoku po Jižní Africe*. Typický ulčovský cestopis, ze kterého se člověk dozví víc než z mnoha přemoudřelých komentářů. Ulč tu, zdá se, zdokonalil svůj známý vypravěčský styl, plný vtipných bonmotů, postřehů, osobních zážitků, ústíků do drobných úvah. I když v cizině, stále se vrací do rodné země a srovnává poměry v „temné“ Africe s poměry v „osvíceném“ srdci Evropy. Velmi zábavná a poučná četba i pro

Středisko informací a služeb pro Čechy a Slováky

poskytuje aktuální informace a potřebné služby týkající se

- asylového řízení
- Asl/G paragraf 17 „Duldung“
- pracovního povolení
- povolení pobytu
- oprávnění pobytu
- nabytí něm. státního občanství
- rozhodnutí o amnestii ze dne 27. října 1988
- legalizaci pobytu v NSR
- vyjmutí ze státního občanství ČSSR
- Tvorby kapitálu, cenné papíry a fondy
- uložení kapitálu
- financování vlastního bytu a rodinného domku
- možnosti kreditu
- daňového vyrovnání a přiznání
- registrace a zápočtu odpracovaných let v ČSSR

- finančního zajištění v případě invalidity
- finančního zajištění v důchodu
- zákonných povinností vůči Úřadu důchodového pojištění
- novelizace daňového zákona k 1. 1. 1989
- novelizace zákona o nemocenském pojištění k 1. 1. 1989
- reformy zákonn. důchodového pojištění

- Naši odborníci Vám poradí v otázkách pojištění
- Pomůžeme Vám při koncipování úředních dopisů a vyplňování formulářů
- Vaše záležitosti můžete projednávat v mateřtině

- Pro naši činnost je nezbytně nutný soustavný průzkum o postavení našich krajanů v sociálním pojištění ve Spolkové republice. Proto také my potřebujeme kontakt s Vámi.

Úřední hodiny: středa 10 - 16 hodin • telefon (089) 551 44 109

Iduna Versicherungen, Bausparen, Investment

Československé oddělení

8000 München 2, Sonnenstrasse 23, 5. poschodi

IDUNA

Immer der richtige Rahmen

lidi, kteří se o politiku v této části zeměkoule příliš nezajímají.

Ladislav Feierabend — *Soumrak československé demokracie* (ROZMLUVY). I když jsou tyto paměti známé už dobrých pětadvacet let, zaujala mne jejich zkrácená verze svou objektivitou, s níž pojednává o posledních řekneme, padesáti letech Československa. Feierabend stál uprostřed dějů a přece jaksi stranou, protože nepatřil k žádné politické straně poté, co jeho, agrární, byla v Košicích odstavena. Vidí proto události jinak než „pamětníci“, zatížení tak či onak stranickou příslušností.

Dominik Tatarka — *Navrátačky*. Zpověď „karpatského pastiera“, stejně upřímná, ba upřímnější než jeho trilogie „Pisaček“. Tu jde o jeho mládí, jeho politické přesvědčení, životní zastavení. Vyznání individualisty, který mnohdy bloudil, ale nikdy neporušil posvátné hranice slušné lidskosti. Pro tu otevřenost, se kterou se vyznává, je mu možno odpustit některá škobrtnutí.

Helena Šedová, novinářka, Kolín nad Rýnem, NSR

Dr. Karel Steinbach — *Svědék téměř stoletý*. Kniha mě fascinovala především proto, že ji vypráví 94letý lékař, který se na své dlouhé cestě životem přátelil nebo setkával s předními osobnostmi kulturního a politického života první republiky — v nejkrásnějším údobí československé demokracie — kterou jsem sama nemohla prožít.

Vladimír Škutina, spisovatel, Curych
Čím jsem starší, tím více mě přitahují příběhy o lidech, které jsem měl rád a kteří už nejsou. V roce 1988 vyšly dvě takové knihy. A obě se nejen doplňují, ale i se dovolávají jedna druhé. Vyprávění pana doktora Steinbacha *Svědék téměř stoletý* (Index), které do libezné knížky srovnal Viktor Fischl. A v Praze konečně vyšla necenzurovaně kniha Olgy Scheinflugové *Byla jsem na světě*. Mám a budu mít rád tyhle dvě knížky nejen proto, že miluji Karla Čapka, Jana Masaryka a všechny ty krásné lidi s jedinečnou osobností, ale navíc je to hold oněm nádherným dvaceti letům první republiky, které toužím, aby se někdy opakovaly.

Ivana Šustrová, sociální pedagožka, NSR
Pavel Tigrid — *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers). Kniha mne zaujala z několika důvodů. Nejvíce se mi líbí, že Tigrid, místo aby lamentoval nad neinformovaností a nevědomostí mladých, se rozhodl jim pomoci formou, kterou mohou přijmout, aniž by si zadali. A ta forma je přijatelná i pro spoustu jiných, kteří možná mají stejné mezery ve vzdělání.

Eduard Tábořský, politik, diplomat, od roku 1949 profesor politických věd na Texaské univerzitě v Austinu, USA
Z knih, které mi přišly do rukou v roce 1988 mne zaujal zejména Tigridův *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers). Je to zajímavě psaná sbírka úvah o osudech Československa a jeho lidu od roku 1918 do dneška, s hlavním důrazem na údobí od Mnichova do československého jara 1968. Ačkoliv s některými autorovými vývody a závěry plně nesouhlasím, považuji Tigridovu knihu za velice užitečnou pomůcku zejména právě pro ty, jimž ji autor věnuje, pro mladou generaci v dnešním Československu, pro ty, „kteří to neprožili, ale odsákali“. Škoda jen, že jen málo z nich si asi bude moci v dohledné době Tigridovu „průvodce“ přečíst.

Ota Ulč, spisovatel, profesor na newyorské státní univerzitě v Binghamptonu, USA
Dva tituly značně rozličného žánru: Jan Křesadlo — *Fugum Trium* (68 Publishers) — opus magnum autora encyklopedisty, mistra bizarní imaginace... a Pavel Tigrid — *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers) — velepotřebný pedagogický přehled o našem někdejším státu, brilantně napsaná diagnóza nejen pro mladé a nejen pro ženy.

...a hlasy několika čtenářů z Československa

Zn.: Perlička z jižní Moravy: Na oslavě výročí narozenin Jakuba Demla jsem slyšel krásnou povídku, jmenuje se *Princezna labuť*, a myslím, že to byl můj nejlepší a nejsilnější literární zážitek za minulý rok. Podle mne ta povídka předstihuje některé povídky Bohumila Hrabala.

Profesorka literatury: K novoroční anketě bych měla tři stupínky — Jako první bych zařadila fejeton Ludvíka Vaculíka „Srpnové září“, jako druhý báseň Milana Nápravníka, čtenou v rozhlasovém vysílání 26. listopadu 1988 a jako třetí první věty z projevu Václava Havla při manifestaci na Škroupově náměstí a

Kulturní zprávy z domova a ciziny

Cenu Jana Palacha za rok 1988 udělil Mezinárodní výbor pro podporu Charty 77 spisovatelce Evě Kantůrkové, žijící v Praze, což oznamujeme dodatečně, právě tak jako zprávu, že byl Cenou Jana Zahradníčka za českou poezii vyznamenán Karel Kryl, žijící v Mnichově. Cenu mu udělil Klub československé kultury v Los Angeles. ● Cenu Roziny Jadrné-Pokorné, k uctění její památky, připravuje mnichovské nakladatelství Arkýř. Režisérka a rozhlasová hlasatelka Rozina Jadrná-Pokorná byla po mnoho let i redaktorkou pravidelných odpoledních hudebních pořadů Svobodné Evropy, v nichž popřávala hodně místa tvorbě mladých lidí. „Rozinina cena“ je určena mladým českým a slovenským písničkářům, ať tvoří kdekoli na světě. Cena bude poprvé vyhlášena koncem letošního roku. V porotě jsou Karel Kryl, Vlastimil Třešňák, Jan Schneider, nakladatel Karel Jadrný a zástupci z Československa. Nahrávky s nejméně pěti písničkami, fotografií a stručným životopisem je třeba zaslat nejpozději do 1. listopadu na: Arkýř, Schellingstr. 20, D-8000 München 40. Cena bude dotována. ● V Mnichově skončila 15. března 1989 výstava „Točna Praha — německá emigrace 1933-1939“. Na výstavě, uspořádané spolkem Adalberta Stiftera, bylo vzpomenu, že Československá republika přijala ve zmíněných letech přes 10 000 politických uprchlíků z nacistického Německa a na podzim roku 1938, po záboru Sudet, dalších několik deseti tisíců sudetských sociálních demokratů, křesťanů a židů. Pražští emigranti, H. G. Adler, Fritta Brodová a Wieland Herzfeldt, kteří se podíleli na přípravách výstavy, na zahájení nemohli přijít: zemřeli. ● Ve slovenské knihovně v pražském Klementinu našel sovětský novinář Alexej Beznosov knihu 21 básní a esejů ruské básničky Mariny Cvetajevové, která žila v letech 1922-25 v Praze. Beznosov nálezkem článkem v moskevské Pravdě. ● Slovenský režisér Dušan Hanák získal na Mezinárodním filmovém festivalu v Západním Berlíně za režii filmu „Já miluju — ty miluješ“ cenu Stříbrného medvěda. ● Výstava Praha kolem roku 1600 — umění a kultura na dvoře Rudolfa II., skončila koncem února ve Vídni. Za dvanáct týdnů ji sneslo 220 000 platících diváků, byla to největší návštěvnost ze všech výstav, které byly ve vídeňském Umělecko-historickém muzeu za sto let uspořádány. ● Dnů sborového zpěvu v Praze se zúčastnilo 3600 členů amatérských mužských a smíšených sborů, porota uznala za nejvýspější sbory ze západoněmeckého Emmeringu, Pěvecké sdružení moravských učitelů z Brna a vysokoškolský Umělecký soubor z Košic. ● V Londýně v hudebním sále Purcell

Room se na dvou večerech britští milovníci poezie seznámili s ukázkami tvorby nové generace básníků z komunistických států. Z Československa se představila Sylva Fischerová. Ukázky z její poezie v anglickém překladu přinesl týdeník Times Literary Supplement. ● Do Domu spisovatelů na Dobříši přijelo na zasedání výkonného výboru Mezinárodního sdružení autorů detektivního a dobrodružného románu 36 spisovatelů ze 14 zemí. ● V Galerii města Bratislavy se kolekcí 45 obrazů představuje návštěvníkům americké abstraktní umění. ● Doležalovo kvarteto účinkovalo v první polovině března na osmi koncertech ve Švédsku; pro švédský rozhlas natočilo druhý kvartet Leoše Janáčka „Listy důvěrné“. ● Ilustrátoři dětských knih z celého světa se představují v pražské galerii Albatros. Mezi pracemi z 18 zemí je čs. tvorba zastoupena díly Dušana Kallaye, Květy Pacovské a Markéty Praktické. ● Cambridge University Press v cyklu studií o vývoji opery vydalo knihu o české opeře, v níž autor, muzikolog John Tyrrell, se zabývá především Janáčkem a jeho významem v české opeře. ● Na 41. mezinárodním veletrhu řemesel v Mnichově se v pavilonu „Mládež tvoří“ pochlubili svými pracemi v textilu Dagmar Bravenková z Havířova, Pavol Rusek z Ružomberoku, Josef Štefek z Valašského Meziříčí, Vendulka Sudková z Prahy, ve skle Ivana Mašitová z Prahy, Jitka Růžičková z Prahy, keramiku vystavoval Josef Hobora, práce z kovu Aleš Votava, oba z Bratislavy. ● Na též Mezinárodním veletrhu v Mnichově vystavovali na pozvání pořadatelů svá díla učitelé Střední průmyslové školy sklářské ze Železného Brodu: Libuše Hlubučková, Pavel Ježek a Ladislav Oliva. Žáci školy „živě“ předváděli návštěvníkům svou dovednost při opracovávání materiálu. ● Svaz čs. výtvarných umělců nařiká na nedostatek sálů pro výstavy. Svaz má v Praze k dispozici jen sedm galerií s kapacitou 7-10 výstav ročně. Kdyby měl každý člen nebo kandidát Svazu aspoň jedenkrát vystavovat ve svazové síni, přišla by na něj řada jednou za 93 let. ● Bolek Polívka, moravský mim, vystupoval v Londýně čtyřikrát na Mezinárodním festivalu pantomimy. Představení „Sensa“ o polofrancouzském-poločeském mimovi Jeanu Gaspardovi Debureau musel odřici, protože jeden herec nedostal vízum k cestě do Anglie. ● EKO-FILM 89, mezinárodní festival filmů a televizních pořadů o životním prostředí se bude konat v druhé polovině května v Ostravě. Přihlášeno je 150 nových filmů zahraničních i československých. ● Na výstavě české grafiky v Mánesu v Praze je po přestávce pěti let podávána přehlídka tvorby 241 výtvarníků, kteří

THE SECOND WORLD WAR AND AFTERMATH, THROUGH THE EYES OF A YOUNG CZECH-AMERICAN MEDICIN

the RUPTURED DECADE

1938 - 1948

A NOVEL BY MILAN JAN HALLA

Objednávky adresujte na
AMERON HOUSE
Post Office Box 1200
Mattituck, N.Y. 11952, USA
Cena knihy \$ 19.95

Knihkupectví Arkýř — Jarka Binarová
München 40, Schellingstr. 20 (ve dvoře)

Ke koupi všechny knihy exilových nakladatelství a antikvární výtisky, vydané v Československu. Těšíme se na Vaši návštěvu!

Kania se smí vystěhovat

Výbor na ochranu nespravedlivě stíhaných oznámil, že dlouholetý politický vězeň, Walter Kania, dostal povolení k vystěhování do Spolkové republiky Německo. Kania, signatář Charty 77, strávil ve vězení, za nehorších podmínek, jedenáct let. Propuštěn byl loni v květnu s těžkou srdeční chorobou. Odsouzen byl jednoznačně z politických důvodů. V Západním Německu se bude muset urychleně podrobit operaci srdce.

vystavují 754 grafických listů — s velkým úspěchem. ● Ve Šternberském paláci v Praze se koná výstava obrazů německých malířů 17. století. Exponáty poskytla Národní galerie, další české a moravské galerie, muzea a zámecké sbírky. Části výstavy je kolekce 180 miniaturních emblémů, emailových maleb ze zámku v Mnichovu Hradišti. ●

ANTIKVÁRNÍ I NOVÉ ČESKÉ KNIHY
PRODÁVÁ A KUPUJE
Alois Čížek
37, Avenue Joseph Segretlin,
F - 93220 GAGNY, Tl. /1/43-88-24-68
France

Jan Berwid-Buquoy
Das Unbekante Land
Tschechoslowakei
Politické reportáže pro každého
(2. vydání)

Jedinečná příležitost poznat neznámé, humorné i šokující z politických a historických událostí od praotce Čecha do současnosti, 257 stran, DM 19.80. K obdržení u Vašeho knihkupce pod: ISBN 3-924933-01-4. BI-HI Verlag, Berlin.

BOHEMIA
BUCHHANDEL

WELT- UND SLAWISCHE LITERATUR
Blanka Cernil
Ackerstr. 31, CH-8610 Uster
Schweiz
Tel.: 01/940 72 41

Nové publikace 68-PUBLISHERS plně na skladě!
Egon Bondy — *Sklepní práce*
Philip Roth — *Pražské orgie*
Jan Trepulka — *Svedený a opuštěný*
Ota Ulč — *Bez Čedoku po Jižní Africe*
Zájemci o publikace: Martina Navrátilová — *Já jsem já a Tschechoslowakei August 68*, *Tragödie eines tapferen Volkes*, Velký formát, ilustr. se mohou opět přihlásit.

Exilová nakladatelství

KŘEŠŤANSKÁ AKADEMIE, I-00193 Roma, Via della Conciliazione 1, Italia
68 PUBLISHERS, Box 695, Postal Station „A“ Toronto, Ontario, M5W 1G2, Canada
INDEX, Postfach 410511, D-5000 Köln 41, BRD
Edice ARKÝŘ, Postfach 340208, D-8000 München 34, BRD
POEZIE MIMO DOMOV, D. Strož, Max Wörner Str. 31, D-8000 München 50, BRD
Edice ROZMLUVY, 18 Church Hill, Purley - Surrey CR2 3QN, England
Edice NÁRODNÍ POLITIKY, Scharfreiterplatz 12, D-8000 München 90, BRD

zvuk hlasu Marty Kubišové, když zpívala hymny.

XY: Protože knihy, které by mne zajímaly, jsou většinou nedostupné, tak z toho, co mi přišlo do ruky, by byl asi na prvním místě Bohumil Hrabal se svou trilogií *Svatby v domě*, *Proluky* a *Vita nuova*. Proč, není třeba rozvádět.

Moravan z Ostravy: K mým největším zážitkům roku 1988 patří Ivan Klíma *Soudce z milosti* (ROZMLUVY), Jaromír Šavrdla — *Příběhy z třetího času* (Mladá fronta, Praha 1967) a LIDOVÉ NOVINY (měsíčník, Praha).

Karel z Plzně: Vladimír Škutina — *Tak jsem tady s tím vápnem, pane Werich*, kterou jsem si přepsal z rozhlasového pořadu Svobodné Evropy a hodlám vydat.

Všechno je jinak: (značka 65leté důchodkyně, která pracovala jako učitelka, ale i krámská, průvodčí, průvodce atd.) Co jsem četla v poslední době z naší literatury? Inu, máme dvacet let staré časopisy, Plamen, a ty si znovu čtu. Jsou tam věci od našich miláčků... Mám před sebou Plamen z dubna 1969: Nic na světě netrvá věčně... Kdyby Honzík Fojtíků přestal sedat za pecí, vzal si buchty do rance a šel se porozhlédnout po světě, udělal by líp.

Friedrich: Loni se mi líbilo čtení z Josefa Knapa *Bez poslední kapitoly*. Je mi to vše blízké a milé. Český ráj!

Několik závěrečných slov pořadatele
Ankety, redaktora Svobodné Evropy Pavla Kohna:

Celkem nám do naší ankety přispělo asi 120 lidí z Evropy i ze zámoří; z Československa jsme mohli odvyšlat asi 20 odpovědí. Možná, že teď někteří očekávají jakési „zhodnocení“. Jenomže četba není sport a tedy disciplína, ve které by se dalo říci — tohle je nejlepší, tahle knížka, román nebo sbírka básní se umístila o tolik a tolik sekund či metrů na prvním místě. Takže to dělám nerad, ale alespoň tohle: Nejvíce — pochopitelně ze zahraničních účastníků naší ankety, vlastně skoro pětina z nich — jmenovala knihu Pavla Tigrida *Kapesní průvodce inteligentní ženy po vlastním osudu* (68 Publishers). Se značným „odstupem“ — jak vidíte, chť nechtě upadám do sportovní hantýrky — se za ní „umístila“ *Soukromá vzpoura* — rozhovor Karla Hvizďaly s hercem Pavlem Landovským, který vyšel v Bonnu v Západním Německu. Silné čtenářské zážitky vyvolaly u účastníků naší ankety dále zejména tyto knihy: Jaroslav Pecháček — *Dvacet let svobody*, Jan Trefulka — *Svedený a opuštěný*, Viktor Fischl — *Karel Steinbach, svědek téměř stoletý*, Ivan Diviš — *Obrát koně!*

Mé největší čtenářské zážitky, a to „neopisují“, byly právě ty dvě na prvních místech jmenované knihy, jen v obráceném pořadí, protože dávám přednost humoru: Landovského *Soukromá vzpoura* a Tigridův *Průvodce*.

Nevídané drama v „parádní soutěži“ lyžařského šampionátu

Starobylá finská lyžařská metropole Lehti byla koncem února (už popáté) dějištěm 39. mistrovství světa v klasických lyžařských disciplínách, které se v očích domácího publika už po dvou dnech změnilo v úplný lyžařský festival, stvrzený nakonec finskými reprezentanty patnácti medailemi, z toho šesti z kovu nejdražšího. Zasloužily se o to především finské ženy, které dominovaly v bězích na 10 km a 15 km klasickým stylem, když v obou těchto soutěžích obsadily tři první místa a vyhrály suverénně i štafetu na 4x5 km.

Nejhodnotnějším závodem světového šampionátu v Lehti byla však bezpochyby soutěž mužských štafet na 4x10 km, ve které se na dosud nevídané dramatickosti podíleli i čs. běžci; především poslední člen kvarteta Václav Korunka (narozený na Štědrý den 1965), který byl dokonce dlouho v čele závodu, nakonec však obsadil třetí místo a tím i čs. štafeta: Ladislav Švanda, Martin Petrásek, Radim Nyč a Václav Korunka (všichni z liberecké Dukly) si odvezla domů bronzovou medaili. Přesto nutno podotknout, že mohla dosáhnout ještě lepšího umístění. Uvážíme-li, že na čtyřicetkilometrové trase byla pouze o 0,1 s. pomalejší než „stříbrní“ Finové (a i o tom se silně pochybuje — Korunka byl v cíli přesvědčen o tom, že získal „stříbro“ — špička lyže ho však zřejmě připravila o tuto druhou příčku) a 1,4 s. zůstala za vítěznými Švédy, pak lze skutečně hovořit nejen o supervýkonu Čechoslováků, ale i o jejich velké smůle. — Už před štafetovým závodem se Václav Korunka vyznamenal v běhu na 15 km klasickou technikou, ve kterém sice obsadil až osmé místo, byl však nejlepším „neskandinávským“ závodníkem.

Bronz i lyžařským skokanům

Čest čs. lyžařských „klasiků“ zachránilo v Lehti tak trochu i družstvo skokanů: Jiří Parma, Martin Švagerko, Ladislav Dluhoš a Pavel Ploc, které poprvé v historii této mladé soutěže obsadilo za tými Finska a Norska třetí místo a získalo bronzovou medaili. Nejlepší z tohoto týmu byl 23letý L. Dluhoš z ČH Štrbské Pleso, který skokem dlouhým 111,5 m má největší podíl na tomto úspěchu. V soutěžích jednotlivců však čs. skokani neuspokojili. Na velkém můstku se nejlepší Čechoslovák Dluhoš dělil spolu s Rakušanem Neuländtnerem (za skoky 105 m a 103,5 m) jen o šesté místo, Ploc byl osmý, Parma 21. a Švagerko 26. (Soutěž vyhrál veterán finského družstva Puikkonen). — Skoky na středním můstku nebyly docela tak regulérní, neboť musely být kvůli silnému větru už po prvním kole přerušeny a nakonec v nich platily výsledky dosažené prvním skokem, na čemž „vydělal“ východní Němec Jens Weisflog (skočil 89 m a stal se mistrem světa). Škoda, dva čs. skokani se dostávali do formy: Pavel Ploc skočil v 1. kole 85 m a obsadil 7. místo. Dluhoš byl za výkon 84,5 jedenáctý. Další tři čs. skokani však zklamali: Jiří Malec skončil 19., obhájce světového prvenství Parma 26. a Švagerko dokonce až 39. ze 64 skokanů.

Havrančíková dvakrát čtvrtá

V současné době nejlepší čs. běžkyně na lyžích Alžběta Havrančíková z Tesly Lipovský Hrádok (narozená 27. září 1966), která v letošní, poolympijské sezóně dosáhla na mezinárodní scéně několika pozoruhodných úspěchů a ve Světovém poháru je druhá, neměla na mistrovství světa v Lehti příliš velké štěstí, když dvakrát doběhla ve čtvrtém nejlepším čase (na 10 km a na 30 km volnou technikou). Není třeba zvlášť zdůrazňovat, že z toho byla velice smutná. „Smolačka“ Havrančíková byla v Lehti i členkou štafety na 4x5 km, která doběhla do cíle pátá.

Šance na dobré umístění se dávaly i čs. sruženářům. Nakonec však z nich obstál pouze 17. ledna 1963 narozený Miroslav Kopal z liberecké Dukly, který obsadil páté místo. Spolu s Jaroslavem Kerdou a Františkem Repkou startoval Kopal i v soutěži sruženářských družstev, ale i v té skončili čs. reprezentanti neslavně — obsadili šesté místo.

Jak v klasifikaci národů?

Absolutními vítězi světového šampionátu v Lehti se stali — jak podle zisku medailí tak i v „olympijském hodnocení“ — Finové před SSSR, Švédskem a Norskem. Čs. reprezentanti skončili v medailovém hodnocení se dvěma bronzovými sedmi, v „olympijském hodnocení“ (klasifikuje se vždy nejlepších šest závodníků) je Československo s dvaceti body páté.

Druhé „stříbro“ košických hokejistů v Poháru mistrů

Stejně jako už v září 1987 v Lugánu, obsadil dvojnásobný hokejový mistr Československa VSŽ Košice i v letošních bojích Poháru mistrů evropských zemí v Kolíně nad Rýnem druhé

místo, když prohrál znovu pouze s držitelem trofeje CSKA Moskva. Tentokrát však slovenští hokejisté hráli přece jen lepší roli, než tehdy (kdy podlehl 0:9), přesto porážka 2:6 je krutá.

Letošní, už 24. ročník soutěže na kluzišti západoněmeckého mistra Kölner EC bude však asi navždy patřit k nejdramatičtějším v historii vůbec. Po senační prohře mužstva CSKA Moskva v úvodním utkání turnaje se švédským přeborníkem Färjestadem 3:4, vyhráli sice Tichonovovi švédenci nejen nad Košicemi, ale i nad německým mistrem Kölner EC 9:1, museli však několik hodin čekat na to, jak dopadne poslední střetnutí soutěže: VSŽ Košice — Färjestad. Švédům se (přesto že prohráli s Němci 3:7) naskýtala ještě šance poprvé v historii získat Evropskou trofej, jen však za předpokladu, že porazí čs. přeborníka. Jelikož ještě na počátku poslední minuty byl stav zápasu 3:3, rozhodli se hráči Färjestadu k velké ofenzivě, ta však skončila pro ně neslavně: 24 sekund před koncem utkání inkasovali z hole 26letého Antona Bartunuse gól, který je nakonec odsunul až na 4. příčku závěrečných bojů „Poháru mistrů evropských zemí“, CSKA Moskva soutěž znovu vyhrála, košíční hokejisté (kteří předtím porazili Kölner EC 5:3) skončili druzí, Němci třetí.

Bylo to už devatenácté vítězství mužstva CSKA Moskva v soutěži Poháru mistrů evropských zemí; první tři ročníky (1966-1968) vyhrálo ZKL Brno, 1975 stáli na nejvyšších stupních vítězů hokejisté Křidel Sovětů a v r. 1976 Poldi Kladno.

Trenčínské překvapení

„Černým koněm“ 1. čs. hokejové ligy ročníku 1988-89 je mužstvo ASVŠ Dukla Trenčín, které vzniklo v r. 1962 přestěhováním armádního oddílu z Opavy do Trenčína a postup do nejvyšší čs. soutěže si vybojovalo v r. 1977. Pod trenérským vedením odborníka na slovo vzatého (bývalého čs. reprezentanta a hráce Litvinova) Jaroslava Waltera a zásluhou v současné době nejlepšího čs. útočníka Vladimíra Růžičky (ročník 1963) postaralo se trenčínské mužstvo o velké překvapení, když v semifinále mistrovství republiky vyřadilo obhájce prvenství VSŽ Košice 3:0 na zápasy. Jelikož Dukla Trenčín skončila po prvé fázi mistrovství Československa (po 34. kole) před svým semifinálovým soupeřem Košicemi (Trenčín byl druhý, VSŽ Košice páté), měla v prvních dvou zápasech výhodu domácího prostředí. A té také náležitě využila, když zvítězila 8:0 a 5:3. Když pak vyhrála už první zápas na košíčím ledě 7:5, bylo o jejím postupu do finále rozhodnuto.

V boji o titul mistra republiky se mužstvo ASVŠ Dukla Trenčín střetne na tři vítězná utkání s dvojnásobným čs. přeborníkem Teslou Pardubicemi, který v semifinále vyřadil víceméně podle očekávání pražskou Spartu rovněž 3:0 na střetnutí (4:2, 6:1 a 7:3). Pardubický tým hraje v letošní, poolympijské sezóně v Československu nejatraktivnější hokej a je v zápolení s Duklou Trenčín favoritem. Ať však už tato závěrečná utkání dopadnou pro Trenčín jakkoli, mohou už nyní jeho příznivci hovořit o největším úspěchu v historii klubu, neboť až dosud vrcholem bylo dvakrát šesté místo v konečném ligovém pořadí.

Nejlepší opět chodci

Přední světoví lehčí atleti měli v prvním březnovém víkendu své dostaveníčko v Budapešti, kde startovali na II. halovém světovém šampionátu, který obohatil královnu sportu celou řadou skvělých výkonů. Bohužel, bilance čs. reprezentantů tu nebyla příliš slavná. Stejně jako už na olympijských hrách v Soulu a na několika dalších mezinárodních závodech, nejúspěšnější i v Budapešti byli chodci. Úlohu, kterou však dosud hrál Jozef Pribilinec, převzal po skončení jeho chodecké dráhy jeho klubový přítel z Dukly B. Bystrica Roman Mrázek. 21. února 1962 v Sokolově narozený Roman Mrázek obsadil na mistrovství světa v Budapešti — stejně jako už dva týdny předtím na mistrovství Evropy v Haagu — za sovětským reprezentantem Michajlem Šenikovem druhé místo a získal stříbrnou medaili — jedinou medaili čs. lehkých atletů na tomto vrcholném podniku. Stojí jistě za zmínku, že šesté místo v této soutěži (na 5 km) patřilo o téměř tři a půl roku staršímu Pavlovi Blažkovi. Trenérem obou dvou je Jura Benčík, který se zasloužil i o sportovní růst olympijského přeborníka Jozefa Pribilinece.

Bývalí čs. reprezentanti Hladký a Bidrman ve skvělé formě

„Einziger DSV-Sieg durch Hladký“ — „Jediného vítězství v dresu Německého plaveckého svazu dosáhl Jozef Hladký“. To byl nadpis referátu redakce západoněmecké tiskové sportovní služby SID o startu západoněmeckých plavců na „otevřeném plaveckém mistrovství Švédska“ v Göteborgu, kde Jozef Hladký jako jediný z německé výpravy dokázal zvítězit. Tento bývalý čs. reprezentant, který zůstal po plaveckém mistrovství světa r. 1986 v Madridu v zahraničí a usadil se v západoněmeckém Heidelbergu, vyhrál v Göteborgu 200 m polohovým způsobem v čase 2:04,64 min. Aby však triumf našich plavců z emigrantských řad byl v Göteborgu úplný, druhé místo — za Jozefem Hladkým — časem 2:06,55 min. — obsadil další bývalý čs. reprezentant, nyní už švédský internacionál, Jan Bidrman.

Jan Bidrman, který žije od r. 1965 v Malmö a má už od ledna 1988 švédské občanství, vyhrál v Göteborgu 400 m polohovým způsobem, když časem 4:25,52 min. porazil druhého ne rychlejšího plavce závodu Švéda Anderse Petersona o téměř osm sekund.

Tři dny před mezinárodními otevřenými přebory Švédska v Göteborgu, došlo v Bonnu k sedmému ročníku plaveckého mítinku Arena (závody tu probíhaly v pětadvacetimetrovém bazénu), na kterém Jozef Hladký vyhrál dvě soutěže a navíc byl členem vítězného západoněmecké štafety na 4x50 m volný způsob. Na 100 m polohovým způsobem mu stopli 55,31 s., což je neoficiální nejlepší světový čas (výkon však nemůže být uznán za světový rekord, neboť nebyl dosažen v 50metrovém bazénu), kterým o 45 setin sekundy porazil východního Němce Raika Hannemanna. 200 m polohovým způsobem vyhrál pak Hladký v Bonnu za 1:59,94 min., náskokem 9,35 s. znovu před Hannemannem.

Závodu 50 m znak se v Bonnu zúčastnil i bývalý mistr Evropy Miroslav Rolko (žije rovněž v Heidelbergu), skončil však časem 26,89 s. až šestý (zvítězil Kanadán Mark Tewksbury za 25,66 s.).

Tenisová lahůdka v Dallasu

„Tenisové drama na infarkt“, — „Velký zápas dvou tenisových gigantů narozených v Československu“, — „I hlavní představitelé amerického televizního seriálu Dallas museli smeknout před tenisovým uměním Ivana Lendla a Jakuba Hlávky“, — takto a podobně by se dalo ve zkratce komentovat čtvrtfinálové

utkání světového turnaje WTC v texaském Dallasu, ve kterém Ivan Lendl porazil švýcarského reprezentanta Jakuba Hlávku za 4:37 hod. v pěti sadách 7:6, 1:6, 7:6, 6:7, a 7:6. Syn posrpnových čs. emigrantů žijících ve Švýcarsku Jakub Hlášek (devátý hráč ATP) kladl však světové jedničce Ivanu Lendlovi velký odpor. Ve čtvrtém setu za stavu 6:5 pro Lendla odvrátil Lendlův „mečbol“, v době, kdy utkání trvalo už 3:23 hod., aby tuto sadu ještě v tie-breaku (7:0) vyhrál. O hodinu později měl zase Hlášek na Lendla „mečbol“ — bylo to opět v 12. gamu, ale Lendl chladnokrevně game vyhrál a upravil stav na 6:6. V tie-breaku — celkově už čtvrtém v tomto utkání — rozhodl zápas ve svůj prospěch. 5.000 diváků v čele s dallaskou televizní prominencí přichystalo nejen vítězi, ale i poraženému velké ovace. Oba dva předvedli skvělý tenis, se vším, co ho dělá tak atraktivní. Bohužel, zápas stál Lendla příliš mnoho sil a tak se nebylo ani čemu divit, že v semifinále prohrál s odpočatým Američanem Johnem McEnroem ve čtyřech sadách (John McEnroe měl to štěstí, že svůj čtvrtfinálový „zápas“ sehrál o 24 hodin dříve, především však proto, že jeho soupeř Američan Agassi mu zápas po vyhraném prvním setu 6:4 v druhé sadě za stavu 0:3 pro zranění vzdal). John McEnroe se nakonec stal vítězem dallaského turnaje WCT, když v závěrečném utkání porazil svého krajana Gilberta 6:3, 6:3 a 7:6.

Z 18. mistrovství Evropy ve střelbě ze vzduchových zbraní v Kodani si čs. reprezentanti přivezli domů šest medailí. Na snímku tři nejúspěšnější: uprostřed - mistr Evropy ve střelbě na běžící terč 13. března v Beněšově narozený Luboš Račanský; vpravo - držitel stříbra z této disciplíny Ján Kermiet, vlevo - Libor Tesař, který spolu s Račanským a Kermietem obsadil v soutěži družstev druhé místo.

Jozef Sabovčík v Torontu

Dvojnásobný mistr Evropy v krasobruslení a držitel olympijského bronzu z r. 1984 v Sarajevu Jozef Sabovčík, který musel před půlročním rokem ze zdravotních důvodů zanechat předčasně závodní činnosti (neustálé problémy s kolenem), se v Bratislavě oženil s bývalou krasobruslařskou reprezentantkou Kanady Tracy Wainmanovou. Už krátce po svatbě oba dva vycestovali z Československa a žili nějaký čas v NSR. Tracy tam zřejmě nebyla spokojena a tak se se svým novomanželem vrátila do Kanady a usadila v Torontu. Jozef Sabovčík tam pracuje jako vedoucí obchodu s gramofonovými deskami, jeho „lepší polovička“ v počítačové středisku. Pro oba dva však je to prý jen momentální řešení, zřejmě chtějí zůstat věrni krasobruslařskému sportu, ne však už sami jako hvězdy nějaké revue, ale jako poradci, případně režiséři či „podnikatelé“. V tomto směru zorganizovali (ve spolupráci se slavným krasobruslařským „umělcem“ Tollerem Cranstonem) už dvě jakási krasobruslařská vystoupení.

Jozef Sabovčík byl při svém druhém triumfu na mistrovství Evropy r. 1986 v Kodani (ve svých 22 letech) prvním „mistrem skoků a piruet“, který v prvé minutě své volné jízdy skočil čtvrtý rittberger.

Při uzávěrc:

Čs. tenisté se stali už po šesté „halovými mistry Evropy“, když na ostravském supremu porazili ve finále družstvo NSR 2:1. Rozhodnutí padlo v závěrečné čtyřhře, ve které čs. dvojice Korda Šrejber zvítězila nad západoněmeckým párem Jelen-Kühnen 7:6 (10:8) a 7:6 (7:4). Zatímco soupeř nastoupil bez B. Beckera, Československo postrádalo M. Mečíře. — Ivan Lendl vyhrál v neděli 12. března už 75. turnaj Grand Prix, ve finále (v arizonském městě Scottsdale) deklasoval Švéda Stefana Edberga za 57 minut 6:2 a 6:3. —

Hokejisté pardubické Tesly se stali už po třetí mistry republiky, když ve finále porazili Duklu Trenčín 3:1 na utkání. K. Drážďanský

YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E

DOBŘE VAŘÍ—DOBŘE SLOUŽÍ

VAŠATA

VZORNÁ ČESKOSLOVENSKÁ RESTAURACE

339 EAST 75th STREET, NEW YORK, N. Y. 10021

TEL.: 988 - 7166 a 650 - 1686

YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E YASATA E